

Reactienota voor de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten, deelgebied Lunetten

Samenvatting van reacties op omgevingsvisie, deelgebied Lunetten

De concept omgevingsvisie, deelgebied Lunetten lag van 8 maart tot en met 18 april 2019 ter inzage. De ter inzage legging werd op de gebruikelijke door de wet voorgeschreven wijze bekendgemaakt. De ter inzage legging vond plaats op stadskantoor, het wijkbureau, digitaal via de website. In totaal kwamen er 7 reacties binnen

Onderstaand lichten we de meest voorkomende onderwerpen uit de reacties toe

Representativiteit

In 6 van de 7 reacties (nr 1,3, 4, 5, 6 en 7) worden vragen gesteld over de representativiteit van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. In hoeverre vertegenwoordigt de visie de mening van de hele wijk?

In Nederland kennen we een representatieve democratie die via het stemrecht vorm krijgt. Daarnaast kennen we vele vormen van participatieve democratie waarbij de overheid betrokkenen vraagt mee te denken. In de laatste vorm past de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten, waar we samen met betrokkenen vorm hebben gegeven aan de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten.

We hebben er vertrouwen in dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten een goede gemeenschappelijke mening is van de Lunettenaren. We hebben op vier manieren gezocht naar meningen, wensen en ambities die door veel inwoners wordt gedeeld.

1. Wij bouwden met de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten voort op de uitkomsten van een eerdere Burgertop (een initiatief uit Lunetten met 80 gelote deelnemers). De deelnemers van de workshops zijn deels dezelfde mensen die deelnamen aan de Burgertop. De deelnemers aan de Burgertop werden op basis van loting gevraagd mee te denken. Een gemiddelde van de wijk, mag men daarbij aannemen. Betrokkenen meldden zich verder bij ons aan via de communicatiekanalen die wij uitzetten; Website, nieuwsbrief, facebook, twitter. Zo hebben we via het 'Lunettenlab' met een groot, actief gezelschap in 5 workshops in 6 maanden tijd gezocht naar de gemeenschappelijke ambities, waarbij de deelnemers o.a. via 4 persona's ook de meningen van niet aanwezigen voor ogen hielden.
2. We hebben op straat met behulp van de Luisterpaal, de Buurfotograaf en tijdens de Wijkmarkt meningen, wensen en ambities in de wijk opgehaald van de Lunettenaren. Die schraagden veelal de uitkomsten van 1 en 2.
3. De concept omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is getest in Lunettenlab (wat leidde tot enkele aanpassingen) en bij inwoners uit Lunetten op de Wijkdag (die de concept omgevingsvisie, deelgebied Lunetten onderschreven). De Wijkdag is een jaarlijks terugkerende dag, georganiseerd in het winkelcentrum van Lunetten. Op de Wijkdag is er onder andere plek voor lokale organisaties om zich te presenteren aan de wijk. De omgevingsvisie Lunetten had daar een stand op het plein en het Lunetwerkcafé was helemaal ingericht als informatiecentrum voor de omgevingsvisie Lunetten. Dit werd bekendgemaakt met flyers, via twitter, facebook, de nieuwsbrief en de projectwebsite.
4. De concept omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is tot slot vrij gegeven voor consultatie van 8 maart tot en met 18 april 2019. Lunettenaren en andere betrokkenen die niet actief hebben of kunnen meedoen bij de participatie kregen zo de mogelijkheid te reageren op deze visie. Voor zover de reacties passen in de lijn van de concept omgevingsvisie zijn ze verwerkt in de omgevingsvisie Lunetten. Het gaat dan om verbeteringen of aanvullingen op de tekst, of over nuanceringen die de lijn van de omgevingsvisie niet wijzigen. Voor zover de reacties niet passen in de lijn die van de concept omgevingsvisie, leggen we in de reactienota uit

waarom we de reactie niet verwerken in de concept omgevingsvisie. Meestal is dat omdat de reactie iets anders voorstelt dan de richting die we met elkaar in het Lunettenlab hebben benoemd.

Door deze aanpak is voldoende gemeenschappelijkheid aannemelijk. Het vaststellen van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten door de gemeenteraad zorgt vervolgens voor de noodzakelijke representativiteit.

Het integraal groenbeheerplan uit 2004

In vier van de zeven reacties (nr. 2, 3, 6 en 7) wordt gerefereerd aan het integraal groenbeheerplan uit 2004. Men vraagt zich af waarom daarover niets in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten wordt gezegd.

Het integraal Groenplan Lunetten (uit 2004) is een initiatief van BewonersOverleg Lunetten (BOL), GroenGroep Lunetten (GGL) en de Werkgroep Groenbeheer Lunetten. Het Groenplan Lunetten maakt geen onderdeel uit van het door de gemeenteraad vastgestelde groenstructuurplan van 2007 of de actualisatie van het groenstructuurplan Utrecht 2017 - 2030.

Uit de reacties op de ter inzagelegging van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten blijkt dat betrokkenen uit Lunetten van mening zijn dat het groenplan Lunetten uit 2004 toe is aan een actualisatie. Dit zou een prima (bewoners)initiatief zijn dat past binnen de ambities van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten.

Energieneutraal en aardgasvrij

Vier van de zeven reacties (nr. 1, 4, 5 en 6) stellen dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten op deze onderwerpen de mening van slechts een aantal bewoners vertegenwoordigd en niet van de gehele wijk.

In het Lunettenlab (de serie workshops met betrokkenen) werd besproken dat men graag snel aan de slag wil met energieneutraliteit en aardgasvrij in Lunetten. In de reacties naar aanleiding van de ter inzagelegging wordt er op gewezen dat dit slechts een klein deel van de bewoners van Lunetten betreft. Zie hierover ook het kopje Representativiteit hierboven.

In de praktijk zal het zo zijn dat 'early adapters' van de ambitie om energieneutraal en aardgasvrij te zijn aan de slag zullen gaan met dit onderwerp en een voortrekkersrol zullen vervullen, wat prima past in de ambitie 'Lunetten wil een voorbeeldwijk zijn op het gebied van duurzaamheid'.

Een autoluwe wijk

Eén reactie (nr. 1) stelt dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten op dit onderwerp de mening van slechts een aantal bewoners vertegenwoordigd en niet van de gehele wijk.

Zie hierover ook het kopje Representativiteit hierboven.

Tijdens de bijeenkomst over mobiliteit was er een enkeling die zich fel uitsprak tegen het inperken van automobilititeit, maar de overige aanwezigen bleven bij hun voorkeur voor een autoluwe wijk.

De mate van verdieping of uitwerking

In één reactie (nr. 6) is men van mening dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten te globaal van aard is

We kiezen er bewust voor de omgevingsvisie Lunetten een zeker abstractieniveau mee te geven, zodat de visie langer houdbaar is. Daar bedoelen we mee dat de omgevingsvisie Lunetten niet bij elke wijziging in het stedelijke, regionale of landelijke ontwikkeling aangepast hoeft te worden. Oe concreter een visie is, hoe korter hij houdbaar is.

De visie kan vervolgens naar een concreter niveau vertaald worden in bijvoorbeeld de wijkprogramma's en/of een toekomstig omgevingsplan, waarin regels komen te staan voor activiteiten en initiatieven. In het omgevingsplankomen regels te staan voor bouwmogelijkheden op locaties en voor activiteiten en initiatieven die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving.

Overzicht van reacties op omgevingsvisie, deelgebied Lunetten

Belan ghebb ende	Samenvatting reactie Inspreker	Reactie gemeente
1.		
1.1	Energieneutraal Lunetten; <i>Uit de participatie met de bewoners blijkt dat bewoners aan de slag willen met [...] de overstap naar een aardgasvrije wijk (citaat uit de OV Lunetten)</i> Dit betreft een mening van slechts een kleine groep mensen in de wijk, die helaas oververtegenwoordigd was in de participatiebijeenkomsten. Veel mensen met een eigen woning staan vanwege de kosten zijn hoog en over de noodzaak is nog discussie. Veel bewoners van de wijk staan hier dan ook niet achter. Beter zou zijn 'enkele bewoners willen aan de slag'.	Zie de samenvattende tekst over energieneutraal en aardgasvrij aan het begin van dit stuk.
1.2	Opgaven voor Lunetten (pag. 48) <i>"Hieronder staan de opgaven die op kortere of langere termijn spelen. Vooral de opgaven die waarschijnlijk pas op wat langere termijn uitgevoerd kunnen worden, moeten ruim van te voren worden voorbereid; Lunetten wil een duurzame wijk zijn Men wil graag snel in gesprek met betrokken partijen om een voorbeeldwijk te worden voor Utrecht als het gaat om duurzaamheid." En "Zo snel mogelijk een aardgasvrije wijk worden. Dit draagt bij aan het behalen van de ambitie om op het gebied van duurzaamheid een voorbeeldfunctie te hebben." (Citaat uit de OV Lunetten)</i> Dit betreft een mening van slechts een kleine groep mensen in de wijk, die helaas oververtegenwoordigd was in de participatiebijeenkomsten. Veel mensen met een eigen woning staan hier niet achter. Het kosten zijn hoog en over de noodzaak is nog discussie. Het wordt namelijk niet breed gedragen bij bewoners in de wijk dat Lunetten hier een voortrekkersrol in moet spelen.	Zie de samenvattende tekst over energieneutraal en aardgasvrij aan het begin van dit stuk.
1.3	Ontwikkeling van de noordkant van Lunetten (pag. 49.) <i>"Er zijn kansen om bestaande gebouwen een andere functie te geven. Ook zijn er kansen voor sloop en nieuwbouw en de strook langs het spoor een andere functie te geven." (Citaat OV Lunetten)</i>	Wij passen dit naar uw voorstel aan.

	De straat Engelsmanplaat staat op deze kaart aangeven als een gebied waar in donker oranje 'Ruimte voor multifunctionele transformatie is'. Dit is niet juist. Dat geldt alleen voor het gebied rondom de straat 'Wadden'. De Engelsmanplaat is een woonstraat	
1.4	Wensen om het leven in het park Lunetten nog plezieriger te maken. (pag. 29) Graag aandacht besteden aan de wens om het Beatrixpark in de hoek van de straten Vlieland en Ravelijnpad aantrekkelijker te maken. Hier is potentie voor verbetering om dit gedeelte van het park aantrekkelijker te maken voor de bewoners van de wijk. Het zou fijn zijn als hier een alinea over opgenomen kan worden in het rapport om dit gedeelte van het Beatrixpark te benoemen en te verbeteren.	Deze wens is te specifiek en past daarom niet in het globale karakter van de omgevingsvisie Lunetten. Het gaat meer om een uitwerking van de ambitie Lunetten wil wonen in het groene park Lunetten.
1.5	Een autoluwe wijk (pag. 35) <i>"Lunetten heeft (afgezien van de rondweg) een autoluw karakter. Bewoners zien 'autoluw' als een waarde die behouden moet blijven en worden versterkt. Zou het mogelijk zijn om auto's op afstand te parkeren? Bijvoorbeeld in parkeergarages"</i> (Citaat OV Lunetten) Dit betreft een mening van slechts een kleine groep mensen in de wijk, die helaas oververtegenwoordigd was in de bijeenkomsten. Veel bewoners met een auto staan niet achter deze mening, omdat met de auto nodig om dagelijks op ons werk te komen. Daarom dient deze mening uit dit rapport gehaald te worden.	Zie de samenvattende tekst over een autoluwe wijk aan het begin van dit stuk.
1.6	Een autoluwe wijk (pag. 35) Opgaven voor Lunetten (pag. 51) <i>"Fietzers en voetgangers ervaren vooral het verhoogde gedeelte van de rondweg bij de Stevliobaan als een barrière."</i> (Citaat OV Lunetten) Veel voetgangers en fietsers vinden het juist fijn dat langzaam verkeer en gemotoriseerd verkeer elkaar op ongelijke hoogtes kruisen. Dit verhoogt de veiligheid omdat verkeer elkaar niet kruist en niet in de weg zit. Graag deze passage uit het rapport verwijderen.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
1.7	Een autoluwe wijk (pag. 35) <i>"Veel bewoners zouden van de rondweg een 30 km weg willen maken."</i> (Citaat OV Lunetten) Dit betreft een mening van slechts een kleine groep mensen in de wijk, die helaas oververtegenwoordigd was in de participatiebijeenkomsten. Veel bewoners in het bezit van een auto staan niet achter deze mening. Zij vinden het juist prettig dat de rondweg als doorgaande route beschouwd wordt waar 50 km / uur gereden kan worden. Aangezien dit slechts de mening is van een kleine groep, en deze niet breed gedragen wordt, dient deze daarom uit dit rapport gehaald te worden.	Zie de samenvattende tekst over een autoluwe wijk aan het begin van dit stuk.
1.8	Opgaven voor Lunetten (pag. 50) <i>"Er is gesproken over een verzamelplek voor verschillende vervoerstypen aan de</i>	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal

	<i>entree van de wijk of bij het station Lunetten; een mobiliteitshub. Er is gesproken over 'mobility as a service', over deelauto's, er is zelfs gesproken over het inzetten van tuktuks in de wijk voor het buurtverkeer."</i> (Citaat OV Lunetten) Goed voorbeeld van dat er proefballonnetjes in het rapport staan. Dit betreft een mening van slechts een kleine groep mensen in de wijk, die helaas oververtegenwoordigd was in de bijeenkomsten. Veel bewoners met een auto staan niet achter deze mening. Daarom dient deze mening uit dit rapport gehaald te worden.	en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
1.9	Verbeter de uitstraling van het winkelcentrum (pag. 42) Dit is heel belangrijk voor de wijk. Een levendig winkelcentrum bevordert de leefbaarheid en aanzien van de wijk. Hierin dient de gemeente een actieve rol te spelen.	De gemeente tracht voortdurend het gesprek aan te gaan met de eigenaren van het Winkelcentrum over het belang van het winkelcentrum als een zeer belangrijke ontmoetingsplek is in de wijk en hun verantwoordelijkheid hierin. We helpen en faciliteren hen om leegstaande panden op een creatieve wijze in te vullen. Soms doen wij als gemeente een flinke investering in het winkelcentrum, bijvoorbeeld door het winkelcentrum te laten schilderen. Maar het feit blijft dat wij geen eigenaar zijn van het winkelcentrum en de eigenaren het samen moeten doen. Hierop wijzen wij in de Ontwikkelingsparagraaf. Als één van de opgaven voor de wijk staat genoemd; <i>'Lunetten vraagt met spoed de hulp van de eigenaren en huurders van het winkelcentrum en de woningen daarboven voor de aanpak van het winkelcentrum.'</i>
1.10	Versterk de 'Poort van Lunetten' (pag. 44) Opgaven voor Lunetten (pag. 51) <i>"De workshopdeelnemers vinden dat de entree van Lunetten ook wel groener mag."</i> (Citaat OV Lunetten) Hier zou ik graag aan toevoegen om het 'groen' van de poort van Lunetten aantrekkelijker te maken. Maak er echt een mooie toegang van met bloemen en planten. Door een mooie toegang wordt het aanzien van de hele wijk omhoog gehaald.	Deze wens is te specifiek en past daarom niet in het globale karakter van de omgevingsvisie Lunetten. Het gaat meer om een uitwerking van de ambitie Lunetten wil wonen in het groene park Lunetten.
2.		
2.1	Een inspirerende visie Allereerst willen wij aangeven dat o.i. de 'Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten' een inspirerende visie is, waarin een aantal kernwaarden centraal staan die mij bijzonder aanspreken. Daarbij gaat het dan in het bijzonder om het ontwikkelen van een duurzame wijk, die ook een voorbeeld voor andere wijken kan zijn. Daarnaast de aandacht voor het elkaar ontmoeten én in het bijzonder ook voor het groen, zowel voor het park dat de wijk omringt, evenals ook het groen dat de wijk dooradert, zoals dat rondom het Inundatiekanaal.	Dank u
2.2	Houdt vast aan het integraal groenbeheerplan: 'Natuurlijk Lunetten'	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin

Indertijd zijn wij betrokken geweest bij het opstellen het integraal groenbeheerplan: 'Natuurlijk Lunetten (Ecologisch adviesbureau Van den Bijtel, 2003)' voor de wijk. Dat plan beziet hoe aan het groenbeheer in de wijk een ecologische grondslag kan worden gegeven, daarbij uiteraard nadrukkelijk rekening houdend met de cultuurhistorische basis die in eerste instantie aan het ontwerp van de ten grondslag heeft gelegen. Nu wordt dus in de 'Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten' met name onder de ambitie: 'Lunetten wil wonen in het park Lunetten' bijzondere aandacht aan het groen dat Lunetten rijk is gegeven. Daarbij gaat het dan om de beide grotere groengebieden zoals het Park de Koppel (inclusief lunetten) en ook het Beatrixpark, die beide door hoge natuurwaarden worden gekenmerkt, maar ook om het groen dat de wijk dooradert. Een van de inspirerende ideeën daarbij is om tot een aangesloten groen park rondom de wijk te komen, zodat de bewoners ook (in alle rust) een geheel rondje door het groen kunnen lopen. Ook in ecologisch opzicht zou het groen in Lunetten daardoor o.i. aan kwaliteit kunnen winnen, zeker als het groen in de wijk Lunetten ook wordt verbonden met dat van de rest van de stad en ook de buitengebieden (zie in deze overigens ook de intentie van het algemene 'Groenstructuurplan 2017 -2030' van de gemeente Utrecht, inclusief bijbehorende kaart). Daarnaast wil men ook de kijken waar het mogelijk is om een ecologische kwaliteitsimpuls aan het groen te geven, zowel in de parkzone, dus het park de Koppel en ook het Beatrixpark, als aan het groen in de wijk zelf, bijvoorbeeld door de tuinen te vergroenen, ook in kader klimaatverandering (met o.a. hittestress, maar ook opvang water bij overvloedige regenbuien). Juist in het integrale groenbeheerplan 'Lunetten natuurlijk' zoals dat indertijd samen met de bewoners is opgesteld, wordt o.i. al veel aandacht gegeven aan de kansen die het groen in de wijk Lunetten in ecologisch opzicht biedt. Mede op basis van dat plan is toen ook het beheer van het groen in ecologisch opzicht bijgesteld, juist om de kansen die er zijn om aan het groen een ecologische kwaliteitsimpuls te geven ook daadwerkelijk te benutten. Het zou o.i. dus goed zijn het eerder samen met de bewoners opgestelde integrale groenbeheersplan 'Lunetten Natuurlijk' alsnog actief te gebruiken om in de wijk in ecologisch opzicht daadwerkelijk tot die kwaliteitsimpuls te komen, zoals deze uit de ambitie: 'Lunetten wil wonen in het park Lunetten' naar voren komt (zie overigens ook activiteiten van de: 'Natuurgroep Lunetten'). Geconcludeerd kan worden dat de voorliggende 'Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten' een inspirerende visie is met bijzondere aandacht voor duurzaamheid, groen en ook het samen leven in Lunetten. Wel zou het o.i. dus goed zijn, voor zover dat nog niet is gebeurd, dat met name wat betreft de in de Omgevingsvisie, deelgebied	van het stuk.
---	----------------------

	Lunetten gestelde ambities m.b.t. het groen kennis wordt genomen van het integrale groenbeheerplan 'Lunetten natuurlijk' zoals dat eerder samen met bewoners is ontwikkeld. Dat juist aangezien ook daarbij al op basis van de toen gemaakte ecologische analyse kansen zijn aangegeven hoe aan het gelukkig vele in de wijk aanwezige groen een ecologische kwaliteitsimpuls kan worden gegeven.	
3.		
3.1	De kwestie van de representativiteit Samengevat kun je zeggen dat de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten een ambtelijk stuk is met inbreng van bewoners. Het is geen bewonersvisie. In hoeverre de bewoners die deelnamen aan het proces een representatieve doorsnede van de bevolking van Lunetten vormden is niet duidelijk. Doordat in de volgende hoofdstukken steeds wordt geschreven 'Lunetten wil....', 'Lunettenaren vinden...', of iets vergelijkbaars, wordt wel de suggestie van representativiteit gewekt. Dat is storend. Het lijkt alsof het gaat om de resultaten van een representatieve enquête of de uitslag van een referendum onder alle stemgerechtigde Lunettenaren. Maar wat Lunetten wil, weten we niet. We weten wel wat de meerderheid van de 130 deelnemers wilde en vond. Hierbij enkele voorbeelden uit hoofdstuk 4, de lijst is niet compleet: 'Lunettenaren zijn ambitieus als het gaat om duurzaamheid' (p.25); 'Lunettenaren willen iets doen om duurzamer om te gaan me energie en mobiliteit'; 'In Lunetten wil men [wie is men?'] energiebronnen zoals aardgas vervangen door duurzame energie' (p.25); 'Lunetten wil van een zogenaamde lineaire economie naar een circulaire economie' (p.26); 'Lunetten grijpt het maken van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten aan om hun [sic] ambitie over duurzamere vormen van energie uit te spreken' (p.27); 'In Lunetten wil men [wie is 'men'?]op zoek naar locaties voor aardwarmte' (p.27); 'Lunetten wil circulair bouwen' (p.30); 'Lunetten ziet een kans om met een nieuw digitaal platform of plek in de wijk de deeleconomie te stimuleren' (p. 30) Ook in de volgende hoofdstukken is er steeds sprake van 'Lunetten wil...'; de Lunettenaren vinden....' of van 'veel bewoners' [hoeveel is 'veel'?] Het moet duidelijk zijn dat hier om de mening van de meerderheid van de 130 deelnemers gaat, niet om de opvattingen van dé bewoners van Lunetten of van een representatieve groep wijkbewoners.	Zie de algemene tekst over representativiteit aan het begin van het stuk
3.2	Onjuiste bewering over het groen in de wijk In hoofdstuk 5, Wonen in het Park Lunetten, wordt de vraag opgeworpen hoe Lunetten zo groen komt (p. 35) De reden dat Lunetten zo groen is zou zijn dat er bij het ontwerp al rekening is gehouden met het behoud van historisch waardevolle elementen, zoals	Wij nemen de onderstreepte delen over in onder het kopje 'Kenmerken van de wijk Lunetten'. Dank u voor deze inbreng vanuit uw kennis van de historie van uw wijk.

	de Lunetten, het Inundatiekanaal, het Houtensepad, de Oud-Wulverbroekwetering en de Koppeldijk, (p. 35). Dit is maar zeer ten dele waar. Lunetten was voor de bouw bij lange na niet zo groen als nu. <u>Lunetten was groen van de weilanden, maar verder waren er alleen enkele bomenrijen. Op luchtfoto's van voor 1976 is goed te zien hoe leeg en kaal Lunetten was. Verreweg het meeste groen is aangeplant na 1976. De twee grootste groene elementen in het huidige Lunetten, het Beatrixpark (1980) en Park de Koppel (1987), dateren uit de jaren tachtig. Ook het vele en uitbundige groen van de binnenterreinen en tuinen is – uiteraard – van na 1976.</u> <u>In het plan-Lunetten van stedenbouwkundig Bureau Van Gent (1970) waren de parken aan de randen van de wijk nog niet opgenomen. De Werkgroep Lunetten, die gebruik maakte van het recht op inspraak, stelde in haar rapport Betaalbaar Lunetten Haalbaar (1972) dat Lunetten, door de ligging tussen de snelwegen, een 'buitengewoon ongunstige plaats' voor het bouwen van een woonwijk was.</u> <u>Er moesten dus barrières komen tegen geluidsoverlast en luchtverontreiniging in de vorm van forse groenstroken en geluidsschermen. De gemeente gaf Bureau Van Gent opdracht de aanbevelingen van de Werkgroep Lunetten , waaronder de aanleg van forse groenstroken, waar mogelijk in te passen in het stedenbouwkundig plan.</u> <u>De parken zijn uiteraard ook bedoeld voor recreatieve doeleinden, maar ze hebben bovenal de functie de bewoners te beschermen tegen lawaai en stof.</u>	
3.3	Vreemde passage De volgende passage is dan ook heel vreemd: 'In Lunetten is veel groen langs de A27/A12 dat geen duidelijke functie heeft behalve het 'inpakken' van de snelweg' (p. 41). Daarmee wordt het belang van de 'inpakfunctie' ernstig onderschat. <u>Dat groen langs de snelwegen heeft een zeer duidelijke en belangrijke functie: het is de verdedigingswal tegen lawaai en stof.</u> In hoofdstuk 3, 'Schets van Lunetten' staat het al: 'Deze parken zijn aangelegd als geluidsbuffer' (p.19) In die parken kun je dus qua plannenmakerij niet zomaar je gang gaan. Dat brengt ons op het laatste punt.	Wij nemen de onderstreepte zin over ter vervanging van de zin 'In Lunetten is veel groen langs de A27/A12 dat geen duidelijke functie heeft behalve het 'inpakken' van de snelweg'.
3.4	Het ontbreken in de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten van het Integraal Groenplan als kader stellend document. Het Integraal Groenplan is vastgesteld door de gemeente en behoort leidend te zijn bij het beheer van het groen in Lunetten. Plannen ten aanzien van het groen in Lunetten moeten dus altijd worden getoetst aan de richtlijnen die zijn vastgelegd in het Integraal Groenplan in het algemeen en in deel 3, het beheerplan, in het bijzonder. Het is dus heel vreemd dat dit plan ontbreekt in de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk.
4.		

4.1	Aardgasvrij Bij een 16 februari een bijeenkomst bezocht met de mij verrassende en verontrustende titel “Lunetten Aardgasvrij”, in de Musketon. Daarover was een foldertje in mijn brievenbus bezorgd, waardoor ik op de hoogte was van de bijeenkomst. Daar werd meteen al gesuggereerd dat de grote opkomst aantoonde dat Lunettenaren massaal achter het zo spoedig mogelijk aardgasvrij van onze woonwijk stonden en daarbij werd verwezen naar de 2^e ambitie uit de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten (dat Lunetten een voorbeeldwijk op het gebied van duurzaamheid zou willen zijn). Aangezien de gemeente Utrecht naast Overvecht nog zocht naar een andere, spoedig aardgasvrij te maken woonwijk zou Lunetten daaraan mooi kunnen meedoen, “in lijn met de ambities van de wijkbewoners” (!?!). Vanuit de zaal werd daarop gereageerd, dat de bijeenkomst bedoeld leek om informatie te ontvangen over de stand van zaken, mogelijke alternatieven, verwachte kosten voor bewoners en huiseigenaren, tijdlijn gezien landelijke (politieke) ontwikkelingen etc., en zeker niet als support voor aanmelding van de wijk Lunetten als proefproject om zo snel mogelijk aardgasvrij te worden. Uit bewonersinbreng in Lunettenlab is m.i. namelijk de wens tot streven naar een energie neutrale wijk naar voren gekomen, niet specifiek en op korte termijn, een aardgasvrije. (Deze schijnbare overrompeling van wijkbewoners haalde vervelende herinneringen m.b.t. de invoering in Lunetten van het “omgekeerd inzamelen” van afval bij mij boven: ophalen van afvalmaterialen die bewoners zelf al periodiek wegbrachten (papier, glas, plastic), maar ze voortaan wel elke dag het smerigste restafval zelf laten wegbrengen naar wijk-afvalcontainers, omdat hun restafvalcontainer tot plastic-inzamelcontainer was verklaard en er aan huis dus geen mogelijkheid meer was restafval buiten, afgeschermd voor ongedierte te bewaren. Dat “omgekeerd inzamelen” was toen ook gepropageerd en verdedigd als “wens van de wijkbewoners” en ook toen was mij – en m.i. vele anderen – niets gevraagd).	Zie de samenvattende tekst over energieneutraal en aardgasvrij aan het begin van dit stuk.
4.2	Gebrekkige communicatie Ten tijde van de “Burgertop”, de workshops en voorlichtingsavonden etc. ontving ik (en waarschijnlijk het hele wijkje “Lunettenberg”, gelegen tussen het inundatie-kanaal en de Waterlinieweg) geen Stadsblad. Pas na diverse klachten mijnerzijds bij het Stadsblad kwam de bezorging eind 2018 weer op gang. Eventuele berichtgeving van de gemeente Utrecht of anderen in het Stadsblad over het participatieproject om te komen tot een Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten is mij dus ontgaan en ik wist tot de “gasvrij”-bijeenkomst dus niets omtrent de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten-in-wording. Anderzijds zouden burgers voor dergelijke belangrijke zaken als het ontwikkelen van	Op nadrukkelijk verzoek van de organisatoren van de Burgertop zijn voor Lunettenlab de mensen uitgenodigd die tijdens de Burgertop hadden aangegeven aan een vervolg deel te willen nemen. Betrokkenen meldten zich verder bij ons aan via de communicatiekanalen die wij uitzetten; Website, nieuwsbrief, facebook, twitter. Zo hebben we via het ‘Lunettenlab’ met een groot, actief gezelschap in 5 workshops in 6 maanden tijd gezocht naar de gemeenschappelijke ambities. Dat leidde er toe dat er voldoende deelnemers waren met verschillende geluiden. Kosten speelden in deze afweging geen doorslaggevende rol. Communicatie verliep via de website van de gemeente, de website en

	een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten m.i. helemaal niet afhankelijk moeten zijn van gratis krantjes, die al dan niet goed bezorgd worden. Omtrent veel minder ingrijpende zaken, zoals tijdelijke verkeershinder door het asfalteren van de Lunettenbaan, krijgen betrokkenen/omwonenden immers altijd wel keurig een bericht van de gemeente in hun brievenbus, dus omtrent de ontwikkeling van zo'n Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten vind ik dat er formele berichtgeving vanuit de gemeente Utrecht (gewoon via de brievenbus) verwacht had mogen worden. Met wat minder ludieke en artistieke ondersteuning van het proces, zoals die o.a. met een praatpaal voor reacties in het winkelcentrum en met kleurige tekeningen van gespreksresultaten wel gevolgd is, hadden de kosten voor dergelijke huis-aan-huis-berichtgeving m.i. ruim gedekt kunnen worden.	nieuwsbrief van het Wijkbureau, de facebookpagina van de wijk en via twitter. Ook het magazine Hallo Lunetten heeft aandacht besteed aan het Lunettenlab.
4.3	Afkoppelen van het gas Ik kan mij niet voorstellen dat snelle (of volgens de Lunettenlab-plaatjes zelfs: zo snel mogelijke!) afkoppeling van het gas in Lunetten een breed gedragen, spontaan door veel wijkbewoners genoemde doelstelling zou zijn. Besparen op energiekosten wel, dus streven naar isolatie zeker, maar zo snel mogelijke afkoppeling? Ik heb geen behoefte aan dergelijke (op landelijke ontwikkelingen en besluiten vooruitlopende) doelstellingen en ambities zonder zicht op de gevolgen voor mijn beperkte financiële reserves en voor de woonlasten. En dat geldt volgens mij voor de meeste Lunettenaren.	Zie de samenvattende tekst over energieneutraal en aardgasvrij aan het begin van dit stuk.
4.4	Representativiteit Nou gun ik natuurlijk iedereen z'n idealen, stokpaardjes en hobby's, maar nu ontstond bij mij toch wel heel sterk de indruk dat een t.o.v. de wijkpopulatie erg gering aantal redelijk gelijkgestemden (met voldoende tijd en geld daarvoor, ondersteund door de gemeente betaalde adviseurs en procesbegeleiders) via een "Burgertop" en gele plakbriefjes in "Lunetten-Lab"-brainstormsessies hun idealen en (m.i. deels wilde, op onderzoek van alternatieven, kostenstudies en zelfs op landelijk beleid vooruitlopende) ideeën ineens als mening van "de Lunettenaren" willen afficheren en door de gemeenteraad als zodanig vastgelegd willen zien te krijgen. En op basis daarvan dan weer bij voorbeeld overhaast de wijk voor aardgasafkoppeling willen voordragen bij de gemeente, die naarstig zoekt naar nog een proefwijk en dat dus wel op prijs zal stellen. Ik kan mij niet voorstellen dat snelle (of volgens de Lunettenlab-plaatjes zelfs: zo snel mogelijke!) afkoppeling van het gas in Lunetten een breed gedragen, spontaan door veel wijkbewoners genoemde doelstelling zou zijn. Besparen op energiekosten wel, dus streven naar isolatie zeker, maar zo snel mogelijke afkoppeling? Ik heb geen behoefte aan dergelijke (op landelijke ontwikkelingen en besluiten vooruitlopende) doelstellingen en ambities zonder zicht op de gevolgen voor mijn beperkte financiële	Zie de algemene tekst over representativiteit aan het begin van het stuk

	reserves en voor de woonlasten. En dat geldt volgens mij voor de meeste Lunettenaren. Ik moet de gemeente nageven dat er schijnbaar kosten noch moeite gespaard zijn in deze “co-creatie-productie” en “experimentele werkwijze” om (met de input van een zeer beperkt aantal betrokken bewoners en van andere betrokken partijen) tot de Omgevingsschets Lunetten te komen. En het eindproduct is m.i. zeker niet geheel verwerpelijk of slecht (voor het geval het voorgaande die indruk wekte). Maar als resultaat van een participatietraject is m.i. de voorliggende Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten jammer genoeg niet voldoende de weerspiegeling van wat een groot deel van de bewoners (in combinatie met andere stakeholders) zou willen, omdat ze m.i. grotendeels niet betrokken waren of zelfs maar op de hoogte waren van wat er speelde, wat er werd gebrainstormd en wat er “namens hen” werd opgeschreven en nu ter goedkeuring wordt voorgelegd. Ik vermoed dat dit ook blijkt uit een minimaal aantal wijkbewoners dat een inspraakreactie instuurt. Wederom door gebrekkige communicatie (slechts de Bekendmaking in het Stadsblad, geen gericht bericht, zoals in een brief), denk ik. Ik schat, dat als er geen enkele overlap in deelnemers aan sessies is geweest, er hooguit 300 bewoners van Lunetten op enigerlei wijze aan de totstandkoming van de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten hebben meegewerkt. Op een totaal van ongeveer 11.500 inwoners van Lunetten is dat nog geen 3%. Daarbij is m.i. bovendien voorbijgegaan aan het uitgangspunt “open en transparant proces” uit de Lunettenlab-co-creatie-verslag-afbeelding, wat mij betreft zeker m.b.t. de ontbrekende directe communicatie naar de wijkbewoners. Het voorliggende concept zou m.i. omgewerkt kunnen en moeten worden tot een huis aan huis verspreide enquête zodat de mening van de Lunettenaren over de items uit alle sessies breed en echt gepeild wordt.	
4.5	Rechtszekerheid van bewoners Verbluffend vind ik ook, dat in zo’n omgevingsvisie, deelgebied Lunetten blijkbaar zonder informatie aan direct aanwonenden opgeschreven kan worden de toegang tot de wijk (“Poort van Lunetten”, dat is nota bene pal voor mijn woning) qua bebouwing te willen veranderen van “kantoren, benzinstation en fastfoodrestaurant” in “wonen”. Oh ja: met een lichtkrant over wijkactiviteiten erbij. Nogmaals: zonder dat directbetrokkenen daarin betrokken en erover geïnformeerd zijn. Aanpak van overlast en drugshandel (daar, en elders in Lunetten) lijkt mij een veel reëlere en breder geaccepteerde doelstelling voor de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten.	De ambitie is om dit gebied als ‘visitekaartje’ van de wijk te verbeteren en/of mooier te maken. Door het toevoegen van woningen en voorzieningen kan dit ook een plek zijn om te verblijven en ontmoeten. Dit voornemen wijkt inderdaad af van de huidige situatie. De aard van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is zo dat realisatie van de ambities pas ontstaat als er initiatieven voor zijn. Op dat moment zal er zoals de Omgevingswet voorschrijft wederom participatie zijn en zullen omwonenden betrokken worden. Overlast en drugshandel zijn overigens geen onderwerpen die in een omgevingsvisie aan de orde kunnen komen. De wet geeft aan dat de omgevingsvisie over de fysieke leefomgeving moet gaan en niet over

		openbare orde.
5.		
5.1	Representativiteit De kern van ons bezwaar is dat de concept omgevingsvisie, deelgebied Lunetten veel te gemakkelijk wordt gepresenteerd als 'de stem van Lunetten', d.w.z. als breed onderschreven wensen/voorstellen van bewoners, terwijl het fundament daarvoor ontbreekt.	Zie de algemene tekst over representativiteit aan het begin van het stuk
	Aardgasvrij <i>"Het gaswerk in Lunetten is voorlopig nog niet afgeschreven. Ondanks dat wil Lunetten liever niet wachten. Men wil op zoek naar een alternatief voor gas". (citaat OV Lunetten)</i> De groep betrokkenen die heeft meegedacht in Lunettenlab (de workshops) is geen representatieve vertegenwoordiging van de bewoners in de wijk. De gemeente heeft in het kader van de ontwikkeling van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten een aantal betrokken partijen uitgenodigd voor een serie workshops in de periode januari-mei 2018. Hieronder bewoners, maar ook partijen die in, voor, of met de wijk werken zoals winkels en bedrijven, instellingen, woningbouwcorporaties, vastgoedeigenaren, energieleveranciers, de gemeente en andere overheden, etc. In totaal hebben ca. 130 mensen – in wisselende samenstelling – meegedaan aan één of meer workshops. Een deel daarvan was bewoners, waarvan vervolgens maar weer een deel heeft deelgenomen aan de workshop Wonen en Duurzaamheid op 5 maart 2018. Zelfs als het om 130 bewoners zou gaan die de workshop Wonen en Duurzaamheid hebben bijgewoond, dan is dat niet meer dan 1,1% van het totaal aantal inwoners van Lunetten (ruim 11 duizend). Zo'n kleine (en selecte) groep vormt geen representatieve vertegenwoordiging van de bewoners in de wijk. De representativiteit van de groep betrokkenen is ook niet getoetst.	Zie de algemene tekst over representativiteit / energieneutraal en aardgasvrij aan het begin van het stuk
5.2	Opwekken van schone energie in de wijk In de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten (juni 2018) - het eindproduct van de workshops - staat op pag. 21 onder de kop 'Wens: Opwekken van schone energie in de wijk': "In het 'Lunetten van 2030' wekken wij dichtbij energie op." Maar daarin staat ook, op pag. 19 onder de kop 'Energie-neutraal Lunetten', "De gemeente Utrecht wil in 2030 klimaatneutraal zijn". De gemeente heeft de laatste doelstelling inmiddels losgelaten en veranderd in "De gemeente Utrecht wil zo spoedig mogelijk klimaatneutraal zijn." Er is geen reden om aan te nemen dat bewoners die hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten vanzelfsprekend willen vasthouden aan 2030.	Utrecht heeft de ambitie om zo spoedig mogelijk klimaat neutraal te zijn. Dat was oorspronkelijk inderdaad om in 2030 klimaatneutraal te zijn, maar dat is ondertussen aangepast. Die tekst is ook aangepast in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten.

6.		
6.1	Co-creatie In Hoofdstuk 2 staat dat deze visie tot stand gekomen is middels co-creatie. Dat er sprake was van een vorm van inspraak, zullen we niet ontkennen. Bewoners zijn gehoord als één van de partijen. Het is niet altijd duidelijk wie andere partijen waren. In ieder geval hebben niet alle partijen gelijktijdig, in onderling gesprek, deelgenomen. Want naderhand zijn teksten aangepast conform het brede gemeentelijke beleid. Deze waren vooraf niet als kaders meegegeven. Aspecten van dit beleid staan min of meer op gespannen voet met ingebracht zienswijzen van de deelnemers. Dit vraagt o.i. om een nadere uitwerking, via het in gesprek gaan met gemeenteraad en stadsbestuur, om die spanning op te heffen en samen (stadsbestuur, raad, bewoners, andere partijen in de wijk) tot eensluidende visie te komen. Wij zien deze ontwerp-omgevingsvisie, deelgebied Lunetten als een goede opmaat hiervoor en nog niet als een eindproduct. In het samen werken naar een definitieve versie kan dan ook goed worden aangesloten op de uitkomst van de stadsgesprekken over het vorm geven van participatie zoals die maart zijn gehouden.	De gesprekken tussen betrokkenen (bewoners, bewonersorganisaties, corporaties, waterschap, organisaties die in de wijk gevestigd zijn of in de wijk/voor de wijk werken en de gemeente) tijdens de workshops vormt de input voor de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. Heel nadrukkelijk is dat de afspraak die we tijdens de workshops met elkaar maakten. De tekst van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is niet daarna aangepast aan het gemeentelijke beleid. Dat zou namelijk geen recht doen aan de nadrukkelijke afspraak die we met bewoners maakten; wij hebben ons hier aan gehouden.
6.2	Representativiteit In de visie worden regelmatig standpunten en visie weergegeven met een stelligheid alsof de gehele bevolking van Lunetten hierover eensgezind is. Dat er een vorm van inspraak was, betekent niet dat er alle standpunten onderschreven worden door alle Lunettenaren. Dergelijke teksten zijn onjuist en roepen wrevel op. Dat Lunetten een voorbeeldwijk wil zijn op het gebied van duurzaamheid in Utrecht komt overeen met de uitingen tijdens de workshops. Echter dat zegt niets of er wijkbreed voldoende draagvlak is. Tijdens de wijkbijeenkomst 'Lunetten aardgasvrij?' bleek dat bewoners hierover veel genuanceerder denken.	Zie de algemene tekst over representativiteit aan het begin van het stuk
6.3	Inhoud omgevingsvisie, deelgebied Lunetten versus ingebrachte onderwerpen Wanneer we de inleiding goed begrijpen beperkt deze omgevingsvisie, deelgebied Lunetten zich tot de onderwerpen die door bewoners (tijdens de burgertop) zijn ingebracht, zijn dit dan wekelij alle onderwerpen die in een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten horen of zijn er meer onderwerpen die in een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten moeten worden weergegeven? In dat geval komt 'Lunetten' nog voor verrassingen te staan wanneer andere beleidsonderwerpen in de wijk worden uitgevoerd. Volgens welke visie worden die dan uitgevoerd? En heeft die visie dan draagvlak van de wijk? Staan die dan wel of niet op gespannen voet met visies in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten?	Tijdens de Burgertop zijn thema's en onderwerpen genoemd die men voor Lunetten van belang vond. Daarnaast kwamen tijdens het Lunettenlab ook andere ideeën aan bod, bijvoorbeeld bij het onderdeel design thinking. Uit het toetsen van de concept omgevingsvisie, deelgebied Lunetten bij bezoekers van de Wijkdag werden geen andere onderwerpen genoemd. We hebben ervoor gekozen alleen die onderwerpen die betrokkenen belangrijk vonden een plek in de omgevingsvisie Lunetten te geven. Voor overige onderwerpen wordt teruggevallen op het stedelijke beleid. Zo houden we de omgevingsvisie Lunetten kort, bondig en leesbaar.

	Dat de leidraad voor de inhoud 'onderwerpen door bewoners ingebracht' blijkt te zijn heeft mogelijk veroorzaakt dat ook onderwerpen die geen betrekking hebben op de fysieke omgeving -zoals in de visie toegelicht, de scope van een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten- worden behandeld. Zo is een hoofdstuk gewijd aan het sociale aspect 'ontmoeten'. Weliswaar een zeer essentieel onderwerp wat zeker aandacht en een uitwerking verdient en relevant is doordat de functie van een gebouw of omgeving bepalend is voor de inrichting. We missen een kader met richtlijnen waar een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten aan moet voldoen. Graag willen wij een lijst met onderwerpen welke in een in een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten thuis hoort. Hierdoor weten wij, bewoners, dat er geen onderwerpen vergeten waardoor er later in de wijk dus geen vreemde ontwikkelingen kunnen plaatsvinden, waarvan je moet zeggen: "ja, dan had dat maar beter in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten moeten staan".	Wettelijk is er geen kader waaraan een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten moet voldoen. De gemeente Utrecht heeft ook nog geen kader voor omgevingsvisies voor deelgebieden in de stad. De omgevingsvisie voor de deelgebieden die er zijn betreffen heel verschillende gebieden (van Beurskwartier en Merwedekanaalzone tot Vleuten-De Meern). Bij het maken van een omgevingsvisie voor een deelgebied zijn de aard van het gebieden en de opgaves bepalend voor de eisen aan de omgevingsvisie, Het is begrijpelijk dat inwoners grip willen hebben op de ontwikkelingen in hun wijk. Helaas is er geen lijst van ontwikkelingen te geven.
6.4	Voorstellen of vragen Door de gehele nota staan subhoofdstukken met voorstellen en voornemens. Die maken een visie concreet en zijn al een stap naar een plan. Echter veel van deze subhoofdstukken 'voorstellen' bevatten enkel een aantal vragen. Heel incidenteel is er een combinatie opgenomen. Soms staat er ronduit: dat weten we niet! Onzes inziens is de visie pas dan af wanneer de vragen omgezet zijn in voorstellen of voornemens. Dit bevestigt ons beeld dat dit concept niet meer is dan een halffabricaat. Het wordt vervelend, en ik ga niet meer alle vragen die onder de voorstellen staan eruit halen. Ook stel ik daar niet steeds meer de voor de hand liggende vraag. Wel geldt voor elke vraag onder de kop 'voorstel' dat er een daadwerkelijk voorstel geformuleerd dient te worden en dan (want de voorstellen zijn toch essentieel voor de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten) zie ik die graag in een inspraakronde tegemoet. Ook nu weer een vraag i.p.v. een voorstel.	Voor de helderheid zullen we de voorstellen voortaan 'wensen' noemen. Dat is een betere benaming, omdat het bij een omgevingsvisie niet gaat om het doen van heel concrete voorstellen. Voorstellen voor initiatieven kunnen komen vanuit de markt of vanuit bewoners en worden getoetst aan of ze een bijdrage leveren aan de realisatie van de ambities. Hierbij een korte toelichting hoe die wensen tot stand kwamen. Tijdens het Lunettenlab (de workshops) zijn deze wensen of voorstellen besproken. Het zijn wensen die besproken zijn kunnen ideeën opleveren voor initiatieven, die op hun beurt kunnen bijdragen aan het realiseren van de ambities. Lunetten is een wijk die met al haar historie gevormd is. De omgevingsvisie, deelgebied Lunetten laat zien dat er geen wens is hierin grote veranderingen te brengen, behalve behoud en erkenning van wat er is. De workshops leverden soms ook vragen op waar we het antwoord nog niet op hebben. Die vragen raken de kern van de ambities niet, maar gaan over de invulling daarvan. In het omgevingsplan zullen vragen die er dan zijn beantwoord worden. Over de invulling van die vragen zal participatie plaatsvinden.
6.5	Een keuze van welke cultuur en historisch waarden worden bewaard als basis Lunetten is een wijk met een rijke historie. Dat wordt ook in deze visie gesteld. Wij zien	Bij de formulering van de ambities zijn de te behouden en/of de te versterken waarden meegenomen. Bij de geleidelijke verwezenlijking van

	graag dat een beleidsvisie als eerste inventariseert welke waardes behouden moeten worden, Welke versterkt en welke we kwijt willen. Nieuwe ontwikkelingen kunnen dan ergens ingepast worden. Zo kan gekozen worden om de bloemkoolwijken, de typische bouw jaren '70, juist daarom te behouden. Nu staat er een dermate onduidelijke tekst, dat de mogelijkheid bestaat dat een dergelijk blok geheel op de schop gaat, zonder dat die afweging besproken is. Datzelfde geldt voor waardes die te maken hebben met het groen in de wijk.	de ambities zal per initiatief concreter worden bezien of deze waarden worden eerbiedigt. Het is dus niet zo dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten dit allemaal in detail regelt. De omgevingswet staat daarin flexibiliteit toe zodat de lange termijn gebiedsontwikkeling voor een wijk niet wordt 'dichtgeregeld'.
6.6	Gebruik van bronnen die nu leidraad zijn voor uitvoering We zijn verrast dat bronnen, zoals het door bewoners gemaakt en door de gemeenteraad als beleid vastgestelde Integraal Groenplan Lunetten, buiten beschouwing blijven. Tot op de dag van vandaag is dit plan uitgangspunt voor onderhoud van de parken en de verbinding tussen de parken als onderdeel van het groene web van de stad Utrecht. Het niet gebruiken van dergelijke bronnen leidt tot vermeende gewijzigde visies, wat in feite al bestaande realiteit is. Zo wordt in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten voorgesteld om een verbinding te maken tussen de twee parken. Deze bestaat en is al eerder wel omschreven. Het kan zijn dat de visie van het huidige Integraal Groenplan nog steeds of niet meer wordt onderschreven. Dat wordt pas duidelijk wanneer dit plan onderwerp van gesprek wordt. Dit gesprek is ons inziens onderdeel van het komen tot een vernieuwde visie.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk
6.7	Ophalen van visie zonder verdere verdieping Ons grootste bezwaar is wel dat er geen keuzes gemaakt worden. Zoals al benoemd worden (bestaande) waardes niet of nauwelijks afgewogen. Wat wij nu zien is dat gesprekken over tegenstellingen, over uitgangspunten die spanning opleveren niet gevoerd zijn. Wij verwachten dat in een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten juist die spanningsvelden zijn opgelost en expliciet gemaakt worden door het doen keuzes. Als dat niet in deze omgevingsvisie, deelgebied Lunetten gedaan wordt, wanneer worden die keuzes dan wel gemaakt? We noemen een voorbeeld: De uitbreiding van het station Lunetten t.b.v. de regio wordt genoemd. Ook 'Lunetten wil een autoluwe wijk' zijn. Zijn deze twee visies te combineren? Welke voorstellingen zijn hierbij? Is er dan nog een visie van Lunetten of bestaan er diverse, tegenstaande, niet uitgesproken denkbeelden?	Zie de algemene tekst over De mate van verdieping of uitwerking aan het begin van het stuk.
6.8	Deze omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is nog niet af en kan niet worden vastgesteld	Zie de algemene tekst over De mate van verdieping of uitwerking aan het begin van het stuk.

	Wij vinden dat de nota die gepresenteerd wordt als Ontwerp Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten, geen predicaat Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten kan en mag krijgen. Het is wel input is voor de tweede ronde waarin een Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten vastgesteld kan worden. Een lastige en spannende ronde, die nu ontlopen is, want er moeten keuzes gemaakt worden. Niet alleen tussen bewoners onderling, maar ook met gemeenteraad, stadsbestuur en andere partijen die hun belang in Lunetten hebben. Bewoners lopen niet weg voor het maken van die keuzes, maar zullen dat, net als alle andere betrokkenen, ook willen en moeten leren. Goede begeleiding bij dit proces (volgens principes van deep democracy bijv.) is van groot belang. In het hiernavolgende leest u bijdragen met teksten uit de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten en een commentaar daarbij. Het is niet uitputtend. Iedere keer wanneer wij de visie herlezen komen wij weer uitspraken tegen die allerlei vragen oproepen. Echter de volgende pagina's geven onzes inziens wel een goede illustratie van het voorgaande. Wij zien er na uit om samen met u en andere belanghebbende de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten verder uit te werken.	
6.9	Representativiteit De ambities zouden voorgelegd moeten worden aan de wijk. De gemeente praat op het moment dat deze inspraakperiode van kracht is, ook over allerlei (intensieve vormen van) participatie. De gevolgen van deze ambities hebben zoveel invloed op het leven in Lunetten, dat dit zo aannemen ongewenst en niet passend bij 'participatie wens' is. Nog steeds geldt namelijk: wie weet er nu dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten ter inzage ligt.	Zie de algemene tekst over representativiteit aan het begin van het stuk
6.10	Onvoldoende inhoud of diepgang De voorstellen uit de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten komen uit de workshops, daarom vormen ze de basis voor de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten. Maar wat is er dan nog meer te lezen in deze omgevingsvisie, deelgebied Lunetten? Naast opmerkingen bewoners, lees ik weinig anders. Daar ben ik wel naar op zoek. Immers de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is meer dan wat bewoners wensen. Niet altijd wordt er bij die ontwikkelingen aangeduid wat de gevolgen zijn voor Lunetten. Zo lijkt het alsof bewoners voor uitbreiding station zijn, terwijl het idee uit andere hoek komt. Graag duidelijk maken wie welk idee steunt en vooral wat de gevolgen zijn voor dit visiestuk.	Zie de algemene tekst over De mate van verdieping of uitwerking aan het begin van het stuk.
6.11	Rechtszekerheid	Zodra het nodig is om door veranderingen in stedelijk beleid, of

	<i>'Daarom is het goed dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten geen statisch document is. We kunnen het document op elk moment in de tijd wanneer dat nodig is aanpassen. Zo kunnen we inspringen op en meebewegen met nieuwe ontwikkelingen.'</i> (Citaat uit de OV Lunetten) Deze formulering roept allerlei vragen op, waaronder de vraag onder welke voorwaarden dit, wie daar dan bij betrokken is, wie dat bepaalt, etc.	ontwikkelingen in of om Lunetten heen, de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten bij te stellen, gaat dat zoals te doen gebruikelijk met participatie en (wettelijke) inspraak van betrokkenen. Als de gemeente een omgevingsvisie wil aanpassen zal het opnieuw ter inzage worden gelegd en krijgt u de kans daarop te reageren. In de Omgevingswet is weergegeven hoe deze procedure moet worden doorlopen.
6.12	Ontwikkelingen op stedelijk vlak of in de buurt van Lunetten - <i>Utrecht kiest voor een gezonde groei als koers voor de lange termijn. Utrecht groeit van een gemeente met 340.000 inwoners in 2016 naar ongeveer 410.000 inwoners in 2030. Daarom worden de komende jaren duizenden woningen gebouwd. Bij het bouwen van nieuwe woningen staan gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid voorop.</i> - <i>De gemeente Utrecht is van mening dat de verbreding van de A27 bij Amelisweerd niet nodig is. Desalniettemin slaat de gemeente de handen ineen met Rijk, provincie en buurgemeenten om koers te bepalen en te investeren in ons multimodale mobiliteitssysteem van de toekomst.</i> - <i>Deze ontwikkeling heeft mogelijk gevolgen voor de functie en het gebruik van het station Lunetten. Dat station kan een rol spelen in het openbaarvervoersnetwerk rondom het Utrecht Science Park.</i> - <i>Omdat de vier Lunetten samen één cultuur-historische geheel zijn, wordt staat in de visie Maarschalkerweerd voor alle vier de Lunetten één toekomstbeeld. De toekomstige functie heeft invloed op Lunetten omdat de locatie zo dicht bij de wijk Lunetten ligt.</i> - <i>Op lange termijn is de ambitie de Waterlinieweg als stadsboulevard ieder geval niet verlaagd. Welke maatregelen daarna mogelijk zijn om de</i> - <i>Waterlinieweg een meer stedelijke uitstraling te geven, wordt in principe pas na de realisatie van de Ring bepaald.</i> (citaten uit de OV Lunetten) Wat betekent deze ontwikkeling voor deze omgevingsvisie, deelgebied Lunetten?	We hebben het hier over stedelijk beleid en/of ontwikkelingen in de omgeving van Lunetten beschreven, die van invloed zijn op de wijk. Hoe en wanneer deze ontwikkelingen gaan spelen, is vaak lastig in te schatten. De plannen zijn nog niet uitgewerkt of kunnen nog veranderen. Ook kunnen er nieuwe ontwikkelingen ontstaan. Dat kunnen we nu nog niet voorzien. De gemeente, bewoners en andere betrokkenen bij Lunetten zullen en de ontwikkelingen samen in de gaten moeten houden. Lunetten heeft inderdaad geen woningbouwopgave. Dat betekent niet dat er in Lunetten geen ontwikkelingen kunnen zijn op het gebied van woningbouw, sloop/nieuwbouw of herstructurering waarbij bestaande bebouwing een andere functie krijgt.
	Coproductie De dummy is niet in coproductie tot stand gekomen. Ambtenaren hebben geschreven en aan bewoners gevraagd wat zij ervan vonden. Met een deel van de opmerkingen is iets gedaan, met andere niet. Bewoners hebben geen bijdrage gehad in het schrijfproces/tot stand koming. Ook niet in welke opmerkingen/reacties wel gebruikt, en welke niet. De term coproductie niet gebruiken. In het kader van de gemeentelijke nota over participatie willen we eenzelfde jargon	Het klopt dat ambtenaren vanuit de opbrengst van het Lunettenlab (de serie workshops) de dummy voor de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten hebben geschreven. Bewoners hebben meer gedaan dan hun mening inbrengen: ze hebben hun individuele meningen bij elkaar gebracht en tot gemeenschappelijke ambities gemaakt. Bewoners hebben zelfs één van de workshop georganiseerd en begeleid. Het feit dat de gemeente vervolgens de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten schreef doet niets af aan deze

	gebruiken. Coproductie betekent niet dat bewoners gehoord worden - op een prima manier, daar gaat het niet om- en dat ambtenaren dan schrijven. Coproductie betekent samen produceren. Dat is nu niet gedaan. Graag correct woordgebruik.	coproductie. Het zou een mooi experiment zijn om te kijken of een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten ook door betrokkenen zelf geschreven kan worden, maar dat hebben we hier niet gedaan. Op 28 april 2018 is de conceptversie omgevingsvisie, deelgebied Lunetten voorgelegd aan betrokkenen. Deze avond bespraken we met elkaar of de dummy in voldoende mate representeerde wat in de workshops werd besproken. Er werd besproken wat nog toegevoegd kon worden. Samen besloten we op de ingeslagen weg en op basis van het conceptdoor te gaan.
6.13	Bouwen in het groen Maar binnen de ambitie 'wonen in het park Lunetten' staat voorop dat als er gebouwd wordt in Lunetten, de zorg voor het behoud en het versterken van het groen voorop staat. Bouwen mag het groene karakter van de wijk niet aantasten. Bij eventuele nieuwe bouwlocaties moet daarom steeds een zorgvuldige afweging worden gemaakt hoe de bebouwing in te passen. Deze tekst geeft ruimte om in het park te bouwen. Dat willen we niet, dus beter formuleren: bouwen binnen de parken - en de grenzen van de parken op tekening aangeven- mag niet. Bij bebouwing op andere plekken in de wijk geldt het hiernaast geformuleerde.	De tekst zoals opgenomen in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is de tekst zoals we die vanuit de workshops hebben opgeschreven. Deze tekst hebben we tijdens de laatste workshop op 28 april met bewoners besproken.
6.14	Het integraal Groenplan Het Integraal Groenplan wordt nergens genoemd en dit is toch het door de raad vastgestelde beleid t.a.v. groen in Lunetten. Niet genoemd, en nergens visie afstemming. Graag toevoegen: het Integraal Groenplan heeft jarenlang gediend om de natuur in Lunetten zo te beheren dat de indertijd opgestelde visie ook vertaald werd naar de praktijk. Mede door dit plan en het beheren volgens dit plan, heeft de natuur in Lunetten meer kansen gekregen. Bezuinigingen hebben soms roet in het eten gestrooid. Het Integraal Groenplan is aan een update toe, want vastgesteld in 2004.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk
6.15	Historische elementen <i>'Daarnaast vormen de cultuurhistorische lijnen de groenblauwe aders van de wijk; het Inundatiekanaal, het Houtensepad, de Oud Wulvenbroekerwetering en de Koppeldijk. Zelfs de oude sloten van de weilanden waarop de wijk is gebouwd, zijn voor een deel nog zichtbaar. Maar ook de Romeinse Limes loopt onder de wijk door. De stedenbouwers van toen pakten deze historische elementen in het groen om ze te beschermen voor de toekomst.'</i> (Citaat uit de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten)	Deze historische elementen zijn belangrijke elementen om te behouden en beschermen in de wijk. Daarom worden ze genoemd in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. Er zijn tijdens de workshops echter geen voorstellen gedaan om met deze historische elementen iets te doen.

	Lunetten). In de voorstellen wordt met dit uitgangspunt niets gedaan. Graag verwerken in voornemens.	
6.16	Woonerven <i>'De woonerfwijken van Lunetten zijn nu toe aan groot onderhoud.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) Deze formulering lijkt kansen te geven aan: gooi een hele 'kronkelwijk' op de schop, deze tekst aanpassen, zodat een dergelijke ontwikkeling niet kan plaatsvinden.	De bezorgdheid dat de gemeente 'kronkelige' wijken recht wil maken is niet terecht. Elke wijk heeft zijn eigen opzet en daarin zijn eigen charme. Die moet men behouden, ook bij groot onderhoud of het nadenken over de toekomst van een wijk.
6.17	Cultuurhistorie Visie op het behouden van de cultuur historie in/van de wijk, sluiten aan op inleidende teksten en mis ik hier. Graag toevoegen.	Lunetten is een wijk die met al haar historie gevormd is. De omgevingsvisie, deelgebied Lunetten laat zien dat er geen wens is hierin grote veranderingen te brengen, behalve behoud en erkenning van wat er is.
6.18	Recreatieve route tussen de parken <i>'Kunnen de parken en groene gebieden, het Beatrixpark en park de Koppel in de wijk met elkaar verbonden worden door een wandel- of recreatieve route?'</i> (citaat uit de OV Lunetten) Ook hier weer: is dit onderzocht? Welke bronnen zijn gebruikt bij schrijven van deze nota? Deze verbinding bestaat en is zelfs beschreven als wandeling in boekvorm. Er is op deze route wel een verbeterpunt te maken: loopje van station, langs de sporen, noordoost richting Beatrix park, dan loopje door een rommelige omgeving.	Tijdens het Lunettenlab (de workshops) is dit idee besproken. Daarom vormt het nu onderdeel van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. Kan zo'n route daadwerkelijk uitgevoerd worden? Dat is wellicht de vraag. Dat ligt er aan of iemand (bewoners, een sportvereniging, de gemeente wellicht) het initiatief neemt om hiervoor een voorstel te doen. Een dergelijke route is wellicht al mogelijk door een digitale app te maken, maar ook door een route te maken die vergelijkbaar is met het JP Thijsselint in Leidsche Rijn. Het ligt er maar aan hoe je het idee oppakt.
6.19	Waterbeheer Het water is vaak niet schoon en heeft geen ecologische waarde. Maar het Waterschap en de bewoners zien kansen voor deze plekken. Het Waterschap wijst op de mogelijkheden om meer belevingswaarde te geven aan waterpartijen, zodat mensen er meer van kunnen genieten. Maar dan moet er wel iets gebeuren om het water schoner en de oevers mooier te maken. Het is absoluut de moeite waard gezamenlijk te kijken naar mogelijkheden. Bewoners moeten zorg dragen voor minder troep in het water, maar ook de gemeente laat al lange tijd steken vallen: immers het regenwater van het winkelcentrum stroomt zo de sloot in, omdat daar geen aansluiting is. Al het vuil van het plein komt dus bij een regenbui terecht waar dat zeker niet hoort. Dat vuile water aanpakken, is een taak van de gemeente. Kan dat ook hier beschreven worden? Dat al het water in Lunetten geen ecologische waarde zou hebben, zal onderbouwd moeten worden. Dat gaat niet lukken, want er zijn wel waardevolle sloten in Lunetten te vinden. Ook hier blijkt dat aanwezig onderzoek niet gebruikt is. In deze visie moeten de streefbeelden genoemd worden, zodat maatregelen daaraan	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.

	getoetst kunnen worden. Dat de waterkwaliteit verbeterd kan en moet worden staat buiten kijf. Doorstroming moet op veel plaatsen verbeterd worden. Oplossingen zoeken voor dit probleem en actiever beleid hierin, zijn welkom. Gezamenlijk kijken naar mogelijkheden: wat is de stip op de horizon? Welke visie wordt voorgesteld: meer genieten wordt gekoppeld aan varen op het water; lopen langs is ook een vorm. Immers dat kan tegenstrijdigheden opleveren. Zo is het voor natuurlijke oevers niet handig als mensen overal steeds bij/in het water kunnen komen (wat als bezwaar in deze nota wordt gesteld). Door de verschillende hoogteverschillen van het water is intensief bevaren niet mogelijk. Kies dan voor andere vormen van 'genieten' zoals lopen, fietsen.	
6.20	Fietsroutes, kronkelige wegen en paden <i>'Bewoners willen graag dat de fietsroutes nog eens bekeken worden. Hoe vanzelfsprekend zijn ze nu voor een bezoeker aan de wijk? En kan dat beter, logischer? Het is van belang dat deze routes (beter) herkenbaar en aaneengesloten zijn.'</i> (Citaat uit de OV Lunetten) Is het bekijken van fietsroutes een item voor een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten? <i>'Lunetten als typische wijk uit de jaren '70 bestaat uit kronkelende wegen en paden. Je bent snel je gevoel voor richting kwijt.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) Is dit visie item? Of moetje snel oplossingen doorvoeren: straatnaam aanduiding- is onlangs opgepakt; bewegwijzering enz.	Het bekijken van de fietsroutes en de herkenbaarheid van fietsroutes en paden kan een item zijn van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. Die gaat immers over de fysieke leefomgeving en daar maken fietsroutes deel van uit.
6.21	Mobiliteit <i>'Op de korte termijn willen bewoners van Lunetten voorrang geven aan langzaam verkeer ten opzichte van de auto. Maar op de lange termijn gaan bewoners een stap verder. Als toekomst voor mobiliteit denken zij bijvoorbeeld aan fijnmazig, elektrisch openbaar vervoer. Ook denken ze aan mobiliteitshubs of verzamelpunten voor deelauto's en pakketbezorging. En aan parkeren van particuliere auto's aan de randen van de wijk in plaats van in de straat voor de woning.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) "bewoners van Lunetten" zo denken -op de korte en lange termijn- over mobiliteit. Naar mijn mening zijn deze suggesties gedaan als wensdenken, heel ver weg.... En zeker wetend dat dit een stevig gesprek in de wijk op zal leveren. Nodig, nuttig.... Maar ook in Lunetten wonen veel automobilisten die van huis naar school of naar een winkel rijden. Ook al zou een ander dat met plezier en gemak op de fiets doen. Een niet realistisch beeld wordt in deze paragraaf geschetst.	Via het Lunettenlab (de workshops) hebben we met elkaar besproken hoe Lunetten zich zo kan aanpassen dat het de wijk over zo'n jaar of 20 nog steeds voldoet als woonwijk. We bespraken wat er dan moet veranderen als Lunetten zich wil kunnen meten aan nieuwere wijken als de Merwedekanaalzone. Daarbij werd besproken dat meegaan met de veranderingen op het gebied van mobiliteit een onderdeel vormt. Daarbij kwamen de in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten beschreven onderwerpen en ideeën ter sprake. Daarom zijn ze onderdeel van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. De nuancering dat er ook mensen zijn die liever de auto gebruiken, of de auto moeten gebruiken, klopt, maar dit geldt voor de hele stad (of het hele land).
6.22	Rol van bewoners	Bewoners hebben een grote rol in de leefbaarheid van hun wijk. Het past in

	<i>'We hebben hierover gesproken in de workshops, maar geen oplossing voor gevonden. Wel is aangegeven dat bewoners uit Lunetten zelf ook een bijdrage kunnen leveren aan klimaat- adaptatie, duurzaamheid en het gebruik van andere (gezonde) vormen van mobiliteit.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) Er wordt opvallend veel bij bewoners gelegd. Is dit een tekst die in een beleidsstuk over visie past? Noem dan toch de visie....	een visie uit te spreken welke toekomstige onderwerpen gaan spelen voor bewoners en betrokkenen. Het zijn echter vaak onderwerpen waarover 'we' met z'n allen, heel Nederland, nog geen vastomlijnde ideeën hebben, omdat het relatief nieuwe ideeën zijn op de tijdshorizon. Onbekend is nog hoe we de klimaatadaptatie moesten vormgeven, hoe de toekomst van mobiliteit er uit ziet. Dat moeten we betrokkenen en overheid samen vorm geven. Daarnaast ziet de maatschappij soms een andere rol voor de overheid. De overheid neemt vaak een faciliterende rol in plaats van een sturende/trekkende rol op zich neemt. Bewoners nemen steeds vaker op allerlei onderwerpen het heft in handen. Daarin wil de overheid zich voegen. Als gemeente geven ruimte voor bewonersinitiatieven.
6.23	Voorrang voor fietsers <i>'Bewoners willen minder auto's op deze weg. Ze willen ook dat overstekende voetgangers en fietsers (op een aantal plekken) voorrang hebben op het autoverkeer.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) En dus is de conclusie.....	In het Lunettenlab (de workshops) hebben bewoners aangegeven dat het veiliger en prettiger is als fietsers (op bepaalde plekken) voorrang hebben op het autoverkeer. Zodra we als gemeente het onderhoud van een weg of fietspad of een herinrichting van een weg of fietspad gaan uitvoeren, wordt met betrokkenen gekeken of uitvoering gegeven wordt aan deze wens van betrokkenen.
6.24	Afvalscheidingsstation Nergens worden de echte struikelblokken op gebied van verkeer genoemd. Denk aan plaatsing van het afvalscheidingsstation, achter in de wijk. Bereikbaar door- bijna altijd met auto's, want veel troep mee- de hele wijk door te rijden en weer terug. Oplossing: afvalscheidingsstation op andere plek. Hoeft de wijk niet uit, maar deze plek is volkomen onlogisch als de visie is dat er minder verkeer door de wijk moet.	Tijdens het Lunettenlab (de workshops) is niet ter sprake gekomen dat het afvalscheidingsstation op de huidige plek een probleem vormt, alhoewel wel is genoemd dat de ligging achterin de wijk veel verkeer door de wijk oplevert en dus eigenlijk niet een handige plek is. Maar vooralsnog is er geen andere of betere plek voor het afvalscheidingsstation genoemd of bekend.
6.25	Betaald parkeren in de wijk Nergens iets te lezen over deze- ook stedelijke - trant.	Tijdens het lunettenlab (de workshops) is dit onderwerp niet op nauwelijks ter sprake gekomen. Er is geen duidelijke wens of ambitie naar voren gekomen en daarom staat er niets over in de omgevingsvisie Lunetten. Dat betekent dat er voor dit onderwerp wordt gekeken naar het stedelijke beleid.
6.26	Duurzame mobiliteit <i>'Kortom; dit vraagt nader onderzoek. '</i> (citaat uit de OV Lunetten) Is de conclusie van de schrijvers. Wie voert dat uit? Wat is de vraagstelling? Wat is het gevolg voor de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten?	Hoe houden we (de regio) Utrecht bereikbaar en mobiel? Hoe verleiden we mensen om gebruik te maken van andere soorten vervoer dat de auto? Dat is de grote vraag voor de nabije toekomst. Het inwoneraantal van Utrecht groeit razendsnel. Het autobezit groeit mee. De druk op de openbare ruimte neemt toe. Voor een gezonde groei van de stad is het nodig de mobiliteit anders te organiseren. We zien dat daar tegengestelde meningen over. Toch voelen we allemaal wel dat het anders moet. Maar

		niemand weet nog precies hoe. een grote groep betrokkenen buigt zich over deze vraagstukken; natuurlijk de overheid, maar ook belangenorganisaties voor natuur en milieu, voor het bedrijfsleven, experts op het gebied van mobiliteit. Dit is een ontwikkeling die zich ook op diverse niveaus speelt; mondiaal, landelijk, regionaal, stedelijk. We volgen hoe de ontwikkelingen gaan en van daaruit kijken wat dat voor de stad of een wijk betekent. De omgevingsvisie, deelgebied Lunetten geeft aan dat de ambitie is om duurzame mobiliteitsoplossingen te realiseren. Deze ambitie wordt op het schaalniveau van de stad verder uitgewerkt. Dat gebeurt voor de actualisering van de Ruimtelijke Strategie Utrecht.
6.27	Bouwmogelijkheden <i>'En misschien is er op plekken in de wijk nieuwbouw mogelijk zonder dat dat al te veel ten koste gaat van groen. Waar dan precies weten we nu nog niet. Er kunnen de komende jaren initiatieven komen voor bouwlocaties in Lunetten. Als die een bijdrage leveren aan het uitvoeren van de ambities van deze omgevingsvisie, deelgebied Lunetten en als ze voldoen aan de wettelijke eisen die de overheid stelt, werken we er als gemeente aan mee.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) Hier staat voor het eerst helder: dan werken we daar als gemeente aan mee. Die regel mis ik op veel plekken. Wel lees ik een uitvlucht die uit de tekst moet: 'zonder dat er al te veel ...'dat is natuurlijk zeer discutabel.	De bedoeling van een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten is om initiatiefnemers die een initiatief hebben (dus ook een bouwinitiatief) de kaders mee te geven waarbinnen hun plan moet passen. Als een initiatiefnemer een bouwplan heeft dat voldoende uitvoering geeft aan de drie ambities en de daarbinnen geformuleerde voorstellen, kan de gemeente besluit medewerking te verlenen. Wat betekent dan het woordje 'voldoende'? Dat het aan het college en/of de gemeenteraad is te besluiten of een initiatief voldoende uitvoering geeft aan de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten.
6.28	Seniorenwoningen <i>'Kortom, als marktpartijen komen met initiatieven voor sloop/nieuwbouw of verbouw van bestaande gebouwen, dan vragen we hen zich vooral te richten op de realisering van geschikte en betaalbare seniorenwoningen.'</i> (Citaat uit de OV Lunetten) We vragen... dat is erg vaag. Tekstvoorstel: De woningbouwcoöperaties krijgen voor Lunetten een verplichting om te bouwen en/of te verbouwen voor senioren.	Omdat in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten wordt genoemd dat er in de wijk behoefte is aan seniorenwoningen, zullen wij bij initiatieven voor nieuwbouw of transformatie onder andere sturen op het realiseren van levensloopgeschikte woningen/woningen die passen bij de woonbehoefte van ouderen. Dit doen we ook bij de initiatieven van de corporaties.
6.29	Duurzame woningen <i>'En om een woning duurzamer te maken is vaak de aanpak van de gevels en het dak van een woning nodig. Daarin schuilt de mogelijkheid om een woning een spannender uiterlijk te geven. Hoe precies, wanneer en of dat geldt voor alle woningen? Dat weten we nu nog niet. Maar</i>	De Welstandcommissie let er op dat wat er gebouwd of verbouwd wordt aan de redelijke eisen van welstand (artikel 1.1 en artikel 12b Woningwet) voldoet. Dat zal zij ook doen in geval van woningaanpassing in verband met duurzaamheid. Het kan niet de bedoeling zijn dat een woning weliswaar duurzaam is, maar geen draagvlak heeft bij burens en

	<i>laten we de kansen pakken als ze zich voordoen de komende jaren.'</i> (Citaat uit de OV Lunetten) Klinkt als voorstel, maar dan moet er bijv aan toegevoegd worden dat de welstandscommissie alles toestaat. En is dat wenselijk	omwonenden.
6.30	Klimaatadaptatie <i>'Veel mensen hebben hun tuinen ingericht met tegels. Ze willen zo onderhoud aan de tuin voorkomen ... Zo wordt Lunetten een 'klimaat- adaptieve' wijk... '</i> (Citaat uit de OV Lunetten) Is dit onderzocht of een aanname? Deze conclusie is dan ook niet te trekken. Verwachting zou eerder zijn dat omdat de wijk veelal bestaat uit liefhebbers van een groene wijk, tuinen relatief ook groener/minder versteend zullen zijn. Daarnaast: welke rol en ook voorbeeldrol, pakt de gemeente? Het Furkaplateau is nu niet bepaald een groene vlakte. Toevoegen: maak streefbeeld ook voor gemeentegrond.	Samen met het Waterschap Stichtse Rijnlanden spoort de gemeente bewoners aan hun tuinen te vergroenen. Daarin hebben bewoners echter een eigen verantwoordelijkheid. Via berekeningen die het Waterschap heeft laten uitvoeren weten we dat bepaalde delen van Lunetten in de toekomst wellicht te kampen krijgen met veel wateroverlast bij heftige regenbuien. Met alleen aanpassing van het openbaar terrein redden we het dan niet. Het is nodig dat iedereen bijdraagt aan de waterdoorlaatbaarheid van de wijk. Dat betekent dat minder stenige tuinen nodig zijn om klimaatadaptatie voldoende te laten slagen.
6.31	Duurzame corporatiewoningen <i>'Ook de woningbouwcorporaties, die professionele kijk hebben op woningkwaliteit en het duurzaam maken van woningen kunnen hun kennis inbrengen. Zij kunnen bewoners met een eigen woningen helpen en adviseren. Als alle partijen met elkaar om tafel gaan, kunnen we bespreken wat er mogelijk is en hoe we dit gaan aanpakken; (citaat OV Lunetten)</i> Waarom worden de woningbouwcorporaties hier niet aangespoord om eigen woningen te verduurzamen?	De woningbouwcorporaties worden aangespoord om eigen woningen te verduurzamen. De corporaties in Utrecht zijn zich terdege bewust van de noodzaak van het verduurzamen van hun woningen en zij doen dat zodra zij daartoe financieel de kans hebben. Dat betekent echter wel dat 70% van de huurders moet instemmen met de maatregelen en dat is nog wel eens lastig.
6.32	Dorpsgevoel <i>'Het gevoel van een dorp in de stad behouden.'</i> (citaat OV Lunetten) Wat is het voorstel hier?	Tijdens het Lunettenlab (de workshops) gaven betrokkenen aan het fijn te vinden om in een wijk te wonen waar (binnen de stad) een dorpsgevoel heerst. Het is het voornemen van betrokkenen om hieraan vast te houden richting de toekomst. Daarom staat het in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten.
6.33	Ecologisch groen <i>'Een belangrijke onderzoeksvraag voor de toekomst van Lunetten is of er ruimte is om meer ook een deel van het groen als ecologisch groen in te richten. Daar kan de natuur zijn gang gaan. De mens is daar te gast.'</i> (Citaat uit de OV Lunetten) Ineens is er sprake van een onderzoeksvraag. Wie gaat er iets onderzoeken? Welk kader? Hoe moet ik dit interpreteren? Het is hier immers een voorstel? Slecht geformuleerd onderzoeksvoorstel: er is immers al veel ecologisch groen, waarmee men vast bedoeld: groen met ecologische waarden -dus ook zo noemen, en/of potenties.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk. De onderzoeksvraag kan worden opgepakt als een bewonersinitiatief of als de gemeente nieuw beleid maakt voor het groen.

	In bestaand, dus ook zeker in een nieuw Integraal Groenplan kunnen potentieel ecologische hotspots aangewezen worden. De natuur kan zijn gang gaan: verduidelijken. Immers Utrecht kapt bomen, om niet aansprakelijk gesteld te worden. Dat is een andere keuze dan kappen omdat bomen ziek zijn.	
6.34	Zin loopt niet De zin: Of er ruimte is om meer ook een deel van het groen als ecologisch groen in te richten. Daar kan de natuur zijn gang gaan. Deze zin loopt niet en je kunt er daarom alle kanten mee uit: bedoelt men: meer ruimte voor ecologisch groen? Ten koste van ??? wegen, parkeerplek, volkstuinten, Of inwisselen: recreatief groen vervangen door ecologisch groen? Heeft schrijver enig idee hoe 'ecologisch groen' ontstaat? Wat er voor nodig is?	Deze zin passen we als volgt aan; Een belangrijke onderzoeksvraag voor de toekomst van Lunetten is of er meer ruimte is om ook een deel van het groen als ecologisch groen in te richten.
6.35	Inrichting parken Is het mogelijk om het ecologische groen in dat park uit te bereiden en te versterken? En waar in het Beatrixpark is er ruimte voor recreatief verblijf? Bijvoorbeeld een plek voor een ligweide? Of neem Park de Koppel, met daarin de kinderboerderij. Deze heeft al een bescheiden ontmoetingsfunctie. Maar is hier ook plek voor ecologisch groen? Deze vragen staan genoteerd onder het kopje voorstel. Wat is het voorstel? Kennis van de ontstaansgeschiedenis van Lunetten en van het Integraal Groenplan geeft ander e informatie. <u>De natuur in Lunetten is ontstaan op de oude onderlegger: buitengebied met sloten, houtwallen enz. dat is gepoogd om te behouden/terug te laten komen. Voeg daaraan toe de forten en hun omgeving en het is duidelijk dat er veel min of meer 'echte' natuur is in Lunetten. De uitdaging is om te kijken waar ruimte gemaakt kan worden voor intensief gebruik. Immers, de natuur in Lunetten wordt al gebruikt. Genieten op de fiets of wandelend, joggend enz wordt veel gedaan en is ook een vorm van recreatie.</u> Dus: draai voorgestelde beleid om.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk De bedoeling van het voorstel is om in de toekomst als de tijd zich daarvoor aandient of als initiatiefnemers (vrijwilligers) met een initiatief komen, of als er budget komt voor de aanpassing van de inrichting van het park, we met elkaar in gesprek gaan over het uitvoeren van ideeën die onder dit voorstel worden genoemd. De onderstreepte zinnen uit de reactie kunnen een heel mooi begin zijn.
6.36	Groen langs de A27/A12 <i>'In Lunetten is veel groen langs de A27/A12 dat geen duidelijke functie heeft behalve het 'inpakken' van de snelweg. Ze worden gezien als een soort niemandsland. Daardoor hebben ze wel een ecologische waarde gekregen; dieren kunnen er redelijk ongestoord hun gang gaan.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) Op welk onderzoek is deze aanname gebaseerd? Zie Integraal Groenplan. Is dit onderzocht? Zie Integraal Groenplan De aanname: doe ergens niets en dan ontstaan ecologische waarden, geldt niet altijd en is hier zeker niet op zijn plek.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk We vervangen deze passage met een stuk tekst uit reactie nummer 3. <i>'Lunetten was groen van de weilanden, maar verder waren er alleen enkele bomenrijen. Op luchtfoto's van voor 1976 is goed te zien hoe leeg en kaal Lunetten was. Verreweg het meeste groen is aangeplant na 1976. De twee grootste groene elementen in het huidige Lunetten, het Beatrixpark (1980) en Park de Koppel (1987), dateren uit de jaren tachtig. Ook het vele en</i>

		uitbundige groen van de binnenterreinen en tuinen is – uiteraard – van na 1976. In het plan-Lunetten van stedenbouwkundig Bureau Van Gent (1970) waren de parken aan de randen van de wijk nog niet opgenomen. De Werkgroep Lunetten, die gebruik maakte van het recht op inspraak, stelde in haar rapport Betaalbaar Lunetten Haalbaar (1972) dat Lunetten, door de ligging tussen de snelwegen, een 'buitengewoon ongunstige plaats' voor het bouwen van een woonwijk was. Er moesten dus barrières komen tegen geluidsoverlast en luchtverontreiniging in de vorm van forse groenstroken en geluidsschermen. De gemeente gaf Bureau Van Gent opdracht de aanbevelingen van de Werkgroep Lunetten , waaronder de aanleg van forse groenstroken, waar mogelijk in te passen in het stedenbouwkundig plan. De parken zijn uiteraard ook bedoeld voor recreatieve doeleinden, maar ze hebben bovenal de functie de bewoners te beschermen tegen lawaai en stof.'
6.37	Utrecht als Draaischijf snelwegennetwerk <i>'De Ring Utrecht wordt ook wel de draaischijf van het Nederlandse snelwegennetwerk genoemd. De Ring is belangrijk voor de bereikbaarheid van de regio. Tegelijk is de Ring een belasting voor de mensen die in de omgeving wonen, werken en recreëren. Op de Ring komt veel doorgaand en regionaal verkeer samen. Dit leidt dagelijks tot files, geluidsoverlast, luchtverontreiniging en sluipverkeer. Zonder maatregelen zal de doorstroming van het verkeer afnemen. Dit gaat ten koste van de kwaliteit van de omgeving. De aanpak van de A27 en de A12 heeft als doel de doorstroming en de verkeersveiligheid rondom Utrecht verbeteren. De gemeente Utrecht is van mening dat de verbreding van de A27 bij Amelisweerd niet nodig is. Desalniettemin slaat de gemeente de handen ineen met Rijk, provincie en buurgemeenten om koers te bepalen en te investeren in ons multimodale mobiliteitssysteem van de toekomst.'</i> (Citaat uit de OV Lunetten) Graag vervangen door; De Ring Utrecht is een belangrijke schakel in het Nederlandse snelwegennetwerk. Of: De Ring Utrecht wordt door de Rijksoverheid als de draaischijf van het Nederlandse snelwegennetwerk gezien. De Ring is belangrijk voor de bereikbaarheid van de regio. Tegelijk is de Ring een belasting voor de mensen die in de omgeving wonen, werken en recreëren. Op de Ring komt veel doorgaand en regionaal verkeer samen. Dit leidt dagelijks tot files,	We houden het bij de tekst zoals die nu is opgenomen in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten, omdat het voorstel voor een vervangende tekst niet klopt met de handelingswijze vanuit de gemeente Utrecht.

	geluidoverlast, luchtverontreiniging en sluipverkeer. Zonder maatregelen zal de doorstroming van het verkeer afnemen. Dit gaat ten koste van de kwaliteit van de omgeving. De landelijke overheid kiest voor een eenzijdige aanpak van de A27 en de A12 met als doel de doorstroming en de verkeersveiligheid rondom Utrecht te verbeteren. De gemeente Utrecht is van mening dat de verbreding van de A27 bij Amelisweerd niet nodig is en een aanzienlijk deel van de bewoners van Lunetten verzet zich tegen de verbredingsplannen. Desalniettemin slaat de gemeente de handen ineen met Rijk, provincie en buurgemeenten om koers te bepalen en te investeren in ons multimodale mobiliteitssysteem van de toekomst.	
6.38	Geen statisch document <i>'Daarom is het goed dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten geen statisch document is. We kunnen het document op elk moment in de tijd wanneer dat nodig is aanpassen. Zo kunnen we inspringen op en meebewegen met nieuwe ontwikkelingen.'</i> (citaat uit de OV Lunetten) Graag vervangen door: Daarom is het goed dat de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten geen statisch document is. We kunnen het document op elk moment in de tijd wanneer dat nodig is aanpassen. Zo kunnen we inspringen op en meebewegen met nieuwe ontwikkelingen. Daarbij is het van belang om deze nieuwe ontwikkelingen te toetsen een de in deze omgevingsvisie, deelgebied Lunetten geformuleerde kernwaarden.	We nemen dit tekstvoorstel over.
6.39	Omschrijving van de wijk <i>Medio jaren zeventig startte de bouw van zo'n 3500 woningen. Lunetten behoorde tot de laatste van de grote naoorlogse uitbreidingswijken, maar dan met een geheel andere stedenbouwkundige visie en uitwerking waarbij juist kleinschaligheid en 'menselijke maat' belangrijk waren. In stedenbouwkundige termen wordt de wijk een 'bloemkoolwijk' genoemd. De straten en buurten vormen namelijk aparte subwijkjes. Deze subwijkjes komen als bloemkoolroosjes op de hoofdwegen uit. De wijkjes hebben vaan maar één toegang (citaat uit de OV Lunetten)</i> Graag vervangen door: Medio jaren zeventig startte de bouw van zo'n 3500 woningen. Lunetten behoorde tot de laatste van de grote naoorlogse uitbreidingswijken, maar dan met een geheel andere stedenbouwkundige visie en uitwerking waarbij juist kleinschaligheid en 'menselijke maat' belangrijk waren. In stedenbouwkundige termen wordt de wijk een 'bloemkoolwijk' genoemd. De bloemkoolwijk dankt haar naam aan haar vertakte wegenstructuur, die het autoverkeer organiseert. De woonbuurten zitten als 'roosjes' aan het eind van elke tak,	We nemen dit tekstvoorstel over

	en zijn georganiseerd rond een hof, wandelpad, verhoogd parkeerdek of erf. Het groen is in de wijk verweven als contramal van de bebouwing- en wegenstructuur, waardoor elk huis (in principe) een 'stenige' toegangszijde en een 'groene' achterzijde heeft, die direct grenst aan buurt- of wijkgroen.	
6.40	Waarde van Lunetten als bloemkoolwijk De waarde van Lunetten als enige bloemkoolwijk van Utrecht kan niet voldoende benadrukt worden en zal meegewogen moeten worden bij het maken van plannen voor de wijk. Hoewel de wijk met z'n 40-jarig bestaan nog een 'jonkie' is, beschikt de wijk wel over elementen die op termijn hun eigen cultuurhistorische waarde kunnen krijgen, mits ze in stand gehouden worden. Onderdeel van de toekomstvisie moet een inventarisatie zijn van kenmerken die op termijn cultuurhistorisch waardevol zijn en zich mogelijk zelfs kunnen ontwikkelen tot monumentale waardes.	We voegen dit tekstvoorstel toe.
6.41	Omschrijving parken <i>Er zijn in Lunetten twee parken aangelegd; het Beatrixpark rondom twee van de Lunetten, waarbij gebruik is gemaakt van de al aanwezige natuurlijke omgeving en in het zuidoosten het park de Koppel. Deze parken zijn aangelegd als geluidsbuffer. (citaat uit de OV Lunetten)</i> Graag vervangen door: Er zijn in Lunetten twee parken aangelegd: het Beatrixpark rondom twee van de Lunetten, waarbij gebruik is gemaakt van de al aanwezige natuurlijke omgeving en in het zuidoosten het park de Koppel. Deze parken zijn aangelegd als geluidsbuffer. De parken hebben een landelijk karakter dat teruggrijpt op het vroegere agrarische landschap en vormen een versterking van en een achtergrond voor de cultuurhistorische waarde van de Lunetten, het inundatiekanaal en de nog deels aanwezige historische waterlopen.	We nemen dit tekstvoorstel over
6.42	Omschrijving oude structuren <i>De oude structuren die nog herkenbaar aanwezig zijn, zoals Koppeldijk, Rijndijk, Oude Houtensepad en Oudwulverbroekwetering zijn belangrijke cultuurhistorische elementen in de wijk. De oorspronkelijke stedenbouwkundige opzet van Lunetten als 'bloemkoolwijk' is voor Utrecht uniek. Het Beatrixpark heeft zijn waarde als karakteristiek en vroeg voorbeeld van een parkaanleg, waarbij bestaande cultuurhistorische elementen en ecologische waarden de uitgangspunten vormden voor het ontwerp. (Citaat uit de OV Lunetten)</i> Graag vervangen door: De oude structuren die nog herkenbaar aanwezig zijn, zoals Koppeldijk, Rijndijk, Oude Houtensepad en Oudwulverbroekwetering zijn belangrijke cultuurhistorische elementen in de wijk. De	We nemen dit tekstvoorstel over

	oorspronkelijke stedenbouwkundige opzet van Lunetten als 'bloemkoolwijk' is voor Utrecht uniek. Het Beatrixpark heeft zijn waarde als karakteristiek en vroeg voorbeeld van een parkaanleg, waarbij bestaande cultuurhistorische elementen en ecologische waarden de uitgangspunten vormden voor het ontwerp. Park De Koppel wordt begrensd en doorsneden door historische waterlopen en bijbehorende bomenrijen. De visvijvers met verval bij de duiker onder de A12 vormen een typisch en waardevol kenmerk van de landschapsarchitectuur uit de jaren '70.	
6.43	Omschrijving oude structuren <i>Lunetten kent een aantal historisch waardevolle structuren. Lunetten kent circa twee keer zo veel groen als gemiddeld in Utrecht. Hoe komt Lunetten zo groen? Al tijdens het ontwerp van de wijk is rekening gehouden met behoud van de belangrijkste historisch waardevolle vormen en lijnen in het gebied. Bijvoorbeeld de Lunetten die onderdeel uitmaken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Daarnaast vormen de cultuurhistorische lijnen de groenblauwe aders van de wijk; het Inundatiekanaal, het Houtensepad, de Oud Wulvenbroekerwetering en de Koppeldijk. Zelfs de oude sloten van de weilanden waarop de wijk is gebouwd, zijn voor een deel nog zichtbaar. Maar ook de Romeinse Limes loopt onder de wijk door. De stedenbouwers van toen pakten deze historische elementen in het groen om ze te beschermen voor de toekomst. Dat is de reden dat Lunetten zo groen is. (citaat uit de OV Lunetten)</i> Graag vervangen door: Lunetten kent een aantal historisch waardevolle structuren. Lunetten kent circa twee keer zo veel groen als gemiddeld in Utrecht. Hoe komt Lunetten zo groen? Al tijdens het ontwerp van de wijk is rekening gehouden met behoud van de belangrijkste historisch waardevolle vormen en lijnen in het gebied. Bijvoorbeeld de Lunetten die onderdeel uitmaken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Daarnaast vormen de cultuurhistorische lijnen de groenblauwe aders van de wijk; het Inundatiekanaal, het Houtensepad, de Oud Wulvenbroekerwetering en de Koppeldijk. Zelfs de oude sloten van de weilanden waarop de wijk is gebouwd, zijn voor een deel nog zichtbaar. Maar ook de Romeinse Limes loopt onder de wijk door. De stedenbouwers van toen pakten deze historische elementen in het groen om ze te beschermen voor de toekomst. Dat is de reden dat Lunetten zo groen is. en daarom vormen deze elementen de kernwaarden van deze wijk.	We nemen dit tekstvoorstel over
6.44	Waterkwaliteit <i>Voorstel: verbeteren van waterkwaliteit en</i> <i>NB. Veel van de origineel aanwezige en voor water om in te varen. (citaat uit de OV Lunetten)</i>	We voegen dit tekstvoorstel toe

	graag aanvullen met; Veel van de origineel aanwezige en voor het park kenmerkende houten sluisjes zijn inde loop der tijd al verwijderd. Juist de niveauverschillen en het verval zorg(d)en naast doorstroming van het water voor rustieke en voor de recreatie waardevolle plekken.	
6.45	Parken verbinden Kunnen de parken en groene gebieden, het Beatrixpark en park de Koppel in de wijk met elkaar verbonden worden door een wandel- of recreatieve route? Dan kun je een rondje 'Lunetten' wandelen of hardlopen. Dat zou een mooie gelegenheid bieden elkaar te ontmoeten en daarnaast is bewegen goed voor de gezondheid. (Citaat uit de we noemen dit OV Lunetten) Graag vervangen door: Parken en groene gebieden, het Beatrixpark en park de Koppel zijn al via groenstroken lang het inundatiekanaal met elkaar verbonden, maar die verbinding wordt niet door iedereen als zodanig ervaren. Door aanleg van een duidelijke wandel- of recreatieve route kan die verbinding benadrukt worden en kan er een rondje 'Lunetten' gewandeld of hardgelopen worden. Dat biedt een mooie gelegenheid om elkaar te ontmoeten en daarnaast is bewegen goed voor de gezondheid.	We nemen dit tekstvoorstel over
6.46	Het vergroenen van tuinen <i>De komende jaren zullen er steeds vaker heel heftige regenbuien vallen. Als er in een wijk veel 'verharding' is, zoals stoepen, tegels, asfalt, maar ook daken, kan het water niet de grond in zakken. De riolering kan het op zo'n moment soms niet aan. Dan bestaat de kans op wateroverlast. Straten, tuinen, maar ook woningen en gebouwen kunnen onder water lopen. Dat geeft schade. Dat moeten we zien te voorkomen. Lunetten heeft veel eengezinswoningen met een tuin. Veel mensen hebben hun tuinen ingericht met tegels. Ze willen zo onderhoud aan de tuin voorkomen. Helaas zorgen al die betegelde tuinen bij elkaar dat er bij een heftige regenbui een grotere kans is op wateroverlast. De gemeente kan het probleem van wateroverlast niet alleen oplossen. We hebben ieders hulp daarbij nodig. Dat betekent dat de tuinen weer groener moeten worden. Groene tuinen maken de wijk weerbaarder bij de heftige regenbuien die ons te wachten staan. Zo kan Lunetten zich voorbereiden op veranderingen in het klimaat. Zo wordt Lunetten een 'klimaat-adaptieve' wijk. (citaat uit de OV Lunetten)</i> Is dat zo? Mijn indruk is dat in Lunetten de tuinen meer dan gemiddeld groen zijn. De gemiddelde Vinex-wijk kent meer betegelde tuinen dan Lunetten. Is hier onderzoek naar gedaan?	De bedoeling van het voorstel is om in de toekomst als de tijd zich daarvoor aandient of als initiatiefnemers (vrijwilligers) met een initiatief komen, of als er budget komt voor de aanpassing van de inrichting van het park, we met elkaar in gesprek gaan over het uitvoeren van ideeën die onder dit voorstel worden genoemd. Of de tuinen in Lunetten groener zijn dan die in andere wijken kunnen we niet met zekerheid stellen. Wel dat het voor de klimaatadaptatie nodig is zo veel mogelijk tuinen groen in te richten.
	Bestaande groenstructuren beter benutten door ze te versterken In Lunetten is veel groen langs de A27/A12 dat geen duidelijke functie heeft behalve het 'inpakken' van de snelweg. Ze worden gezien als een soort niemandsland.	In de workshops (Lunettelab) is dit voorstel bedacht. Daarom houden we er aan vast in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. Dat neemt niet weg dat invulling of uitwerking plaats vindt vanuit een initiatief van betrokkenen

	<i>Daardoor hebben ze wel een ecologische waarde gekregen; dieren kunnen er redelijk ongestoord hun gang gaan. De groene randen vallen meestal onder de gemeentelijke bestaande groenstructuur. Dat betekent dat de gemeente ze wil behouden (zie de actualisatie van het Groenstructuur-plan 2017-2030). Bij deze gebieden loopt het beheer door de gemeente soms achter. Dit worden dan vaak rommelige plekken. Zouden deze randen een goede plek kunnen zijn om te beginnen met ecologisch groen? En kunnen en willen bewoners(organisaties) daarin dan een beschermende rol spelen? (citaat OV Lunetten)</i> Wat een onzin. Het groen in park De Koppel heeft een recreatieve functie: hier wordt gewandeld, op bankjes gezeten en gespeeld. Voor dit gebied geldt ook het groenplan dat door de gemeenteraad geaccordeerd is en dat aan een update toe is. De ecologische waarde moet in kaart gebracht worden en versterkt worden, zonder dat dat ten koste gaat van de huidige gebruiksmogelijkheden. Bewoners spelen al een rol bij de bescherming, de gemeente moet beter zijn best doen om onderhoud op peil te houden en te communiceren wat hier bijzonder is. Via de natuurgroep zijn bewoners betrokken, dit kan versterkt worden.	uit de wijk.
6.47	Een autoluwe wijk <i>Lunetten heeft (afgezien van de rondweg) een autoluw karakter. Bewoners zien 'autoluw' als een waarde die behouden moet blijven en worden versterkt. Zou het mogelijk zijn om auto's op afstand te parkeren? Bijvoorbeeld in parkeergarages, zodat de woonerven nog groener kunnen worden ingericht? De rondweg zou dan in de wijk een mindere barrière zijn. Fietzers en voetgangers ervaren vooral het verhoogde gedeelte van de rondweg bij de Stevliobaan als een barrière. Veel bewoners zouden van de rondweg een 30 km weg willen maken. (Citaat uit de OV Lunetten)</i> Een uitdaging hierbij vormt de concentratie van bedrijvigheid aan het 'einde' van de wijk, vanaf het Furkplateau, de Nieuwe Houtenseweg tot en met het Zwarte Woud. De concentratie van bedrijven, afvalscheidingsstation school sporthal en wonen levert hier qua autoverkeer een van de drukste plekken in de wijk op en al het verkeer dat hier komt moet de hele wijk door, heen en terug. Een wisseling van het afvalscheidingsstation met dichterbij de Waterlinieweg gelegen locatie zou al veel minder autobewegingen opleveren en zou de bereikbaarheid van het afvalscheidingsstation voor mensen uit heel Zuid verbeteren. Ook het ontwikkelen van het stationsgebied als 'bedrijvig' gebied heeft als nadeel een ongewenste toename van het autoverkeer.	Het wordt zeker nog een uitdaging om, met alle ontwikkelingen rondom Lunetten, het autoluwe karakter van de wijk vast te houden. Dat autoluwe karakter geldt met name de woongebieden die verdeeld zijn in woon'roosjes', die met de auto alleen bereikbaar zijn via de ringweg. Alleen op de fiets kun je binnendoor de wijk van woonroosje naar woonroosje
6.48	Horeca <i>Er is weinig horeca in de wijk Horeca zorgt voor levendigheid en gezelligheid. Het biedt een mogelijkheid om anderen te ontmoeten. Lunetten heeft vergeleken met andere</i>	In het kader van de ambitie 'Lunetten wil levendigheid, verbinding en ontmoeting blijkt dat mensen behoefte hebben aan gezellig plekken om elkaar te ontmoeten. Horeca draagt daaraan bij, waarmee we onderkennen

	wijken weinig horeca. Je moet de gezellige plekjes zoals bij de Stadsboerderij Koppelsteede en de Smaak van Lunetten ook wel weten te vinden. (Citaat OV Lunetten) Is dit zo? Misschien wordt het zo ervaren, maar uit marktonderzoek en uit de hoge tempo van wisselingen blijkt dat horeca in Lunetten nauwelijks bestaansrecht heeft door gebrek aan bezoek. De herontwikkeling van De Musketon biedt misschien een mogelijkheid tot de inzet van een uitbater op die locatie.	dat horeca het in Lunetten moeilijk heeft. Aan de andere kant zien we het prachtige initiatief van Lunet Werkcafé. Het bestemmingsplan van de Musketon laat nu geen horeca toe. In de toekomst zal de Musketon minimaal net als nu een ontmoetingsfunctie met bar blijven houden (ondersteunende horeca).
6.49	Benut het gebied rondom station Lunetten <i>Het gebied rondom het station leent zich voor meer nieuwe functies zoals woningen, bedrijven of kantoren. Er is hier ruimte voor initiatieven voor vernieuwing en transformatie. Door het openbaar vervoer knooppunt kan deze plek een aantrekkelijke hoog-stedelijk woon/werkmilieu worden. Het kan een aanvulling zijn op de al aanwezige woonmilieus in de wijk. Bijvoorbeeld met seniorenwoningen. Bewoners hebben aangegeven dat ze behoefte hebben aan meer seniorenwoningen in de wijk. Meer aanbod brengt de doorstroming van binnen de wijk op gang. Nieuwe functies op deze plek kunnen de dynamiek en levendigheid van dit OV knooppunt versterken. Hoogwaardige, gedurfde architectuur en iconische gebouwen kunnen dit gebied versterken. Dat zet de wijk Lunetten meer 'op de kaart'. Het station Lunetten heeft betekenis voor de oostkant van de stad. Dit station is nu nog een klein station dat vooral de wijk Lunetten bedient. In de toekomst kan het station een grotere bijdrage gaan leveren aan de bereikbaarheid van Utrecht en het Utrecht Science Park. Het station kan meer waarde krijgen door nieuwe, slimme mobiliteitsoplossingen. Ook zijn er kansen om de overstapmogelijkheden op andere soorten ov en de fiets te verbeteren. Hierdoor wordt het station een belangrijker onderdeel van het ov-netwerk in de stad. (citaat uit de OV Lunetten)</i> Het vergroten van de bedrijvigheid mag echter niet leiden tot een toename van autogebruik en parkeerdruk. Bedrijven en organisaties die gevestigd zijn in Lunetten of zich gaan vestigen, moeten een actief beleid voeren om autogebruik te ontmoedigen en gebruik van fiets en ov te bevorderen door bijvoorbeeld grenzen te stellen aan het percentage werknemers en bezoekers dat per auto toegelaten wordt. Zonder ingrijpende en overigens niet gewenste aanpassing aan de infrastructuur is een groei van autogebruik in deze omgeving niet mogelijk. De wens tot meer bedrijvigheid staat op gespannen voet met de wens voor een autoluw Lunetten.	Tijdens de workshops (Lunettenlab) is besproken dat de veranderingen die op het gebied rondom het station Lunetten afkomen ook een kans kunnen zijn voor de wijk. Maar uiteraard moet daarbij gekeken worden naar het beperken van autogebruik.
6.50	Beperken van automobilititeit <i>Maar wie is hier nu aan zet? Enerzijds iedereen; elke bewoner en bezoeker van Lunetten. Iedereen kan elke dag een keuze maken hierin; ga ik met de auto, fiets of</i>	We zien dat steeds mee bedrijven in Utrecht werken met mobiliteitsplannen voor hun medewerkers. Als gemeente stimuleren we dat ook zeker.

	<i>openbaar vervoer. Anderzijds de gemeente, die een grote rol heeft in de mobiliteitsontwikkelingen, die nu regionaal en landelijk worden ontwikkeld. Het verkeer in en om Utrecht neemt de komende jaren zodanig toe dat ingrijpende maatregelen aan het wegennet en het openbaar vervoersnetwerk nodig zijn. Dat is nodig om de doorstroming rondom en de bereikbaarheid van Utrecht te garanderen. Wat daarvoor nodig is wordt nu regionaal onderzocht. Het kan zo maar zijn die die maatregelen impact zullen hebben op netwerk van de stad en regio. Daarnaast ligt Lunetten tussen de A27, A12, de Waterlinieweg en een spoorbaan. Ai dat verkeer heeft een inpakt op de gezondheid van de bewoners (denk aan fijnstof) en op de leefbaarheid van de wijk (denk aan geluid). Het streven om Utrecht bereikbaar te houden mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid van de wijk of de gezondheid van de bewoners van Lunetten. En dat zal een flinke puzzel worden. Lunetten. (citaat uit de OV Lunetten)</i> <i>Ik mis hier de opgave aan bedrijven en organisaties die in Lunetten gevestigd zijn of zich gaan vestigen en auto's aantrekken. Ook deze partijen zullen actief hun bezoekers moeten benaderen om ze tot andere keuzes te brengen. Niet voor niets is de bedrijvigheid in Lunetten geconcentreerd rondom het station, je mag dus verwachten dat het grootste deel van medewerkers, deelnemers en bezoekers met het OV komt. De versterking van Lunetten tot IC station mag niet leiden tot een toename van autogebruik en parkeerdruk. Daarnaast vereist een beter gebruik van openbaar vervoer een laagdrempeliger toegang van dit OV en heeft de Gemeente Utrecht de uitdaging om OV aantrekkelijker te maken dan het autogebruik, bijvoorbeeld door gratis OV in te voeren.</i>	Uiteraard doen we als gemeente ons best om mensen te verleiden het OV te gebruiken door het OV zo aantrekkelijk mogelijk te maken.
6.51	Groene verbindingen <i>De bestaande parken en groene zones door groen met elkaar verbinden, zodat er een sport- en wandelroute door het groen ontstaat. (citaat uit de OV Lunetten)</i> Graag vervangen door: De bestaande groenverdringingen tussen bestaande parken en groene zones versterken, zodat er sport- en wandelroutes door het groen beter zichtbaar worden.	We houden vast aan de huidige tekst, omdat we die helderder vinden.
6.52	Gebruik en functie van de parken <i>Op sommige plekken kan bijvoorbeeld een ligweide komen of kunnen BBQ-plekken worden ingericht of een sport- wandelroute.</i> <i>Op andere plekken krijgt de natuur voorrang, zodat dieren en planten er in rust kunnen leven. Op die plekken is het juist prettig als er zo min mogelijk mensen komen er bijvoorbeeld minder wandelpaden zijn en geen verlichting. (Citaat uit de OV Lunetten)</i>	In de workshops (Lunettenlab) is deze wens besproken. Vandaar dat we vasthouden aan de huidige tekst.

	Op die plekken is het juist prettig als er zo min mogelijk mensen komen er bijvoorbeeld minder wandelpaden zijn en geen verlichting. Vinden we dat?	
6.53	Titel hoofdstuk 6 Niet alleen levendigheid, verbinding en ontmoeting maar ook zorgen met en voor elkaar,	In de workshops (Lunettenlab) is de formulering van deze ambitie besproken. Vandaar dat we vasthouden aan de huidige tekst. Maar dat neemt niet weg dat daarbinnen ook de zorg voor elkaar een plek inneemt.
6.54	Resultaten Burgertop mee te nemen in Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten toekomstbestendig wonen ontmoeting van bewoners in een gezonde, duurzame wijk veilig, schoon en heel Dat levert de volgende opmerkingen en aanvullingen op: 1. niet alleen aandacht voor ontmoeten maar ook voor zinvolle contacten 2. opbouwen/ sociale netwerken versterken (zeker belangrijk voor ouderen en/of mensen in kwetsbare situaties). Versterken van buurtgemeenschappen en burenhulp is aan de orde. 3. samen wonen en elkaar leren kennen aandacht voor diversiteit en inclusie. 4. 93% van de mensen zijn tevreden over hun eigen woning (pag. 49); maar zeker onder ouderen is grote ontevredenheid over de levensloopbestendigheid van het eigen huis. (huis te groot, niet aangepast, niet aan te passen, nauwelijks verhuismogelijkheden binnen de wijk enz.) Onzekerheid bij senioren over ouder kunnen worden in Lunetten is groot. 5. Gemeentelijk onderzoek toont aan dat er 450 seniorenwoningen te weinig zijn in de wijk om aan de vraag te voldoen. Prioriteit voor seniorenwoningen nodig! Inspanningen en verplichtingen voor gemeente, woningcorporaties, ontwikkelaars, bewoners nodig. 6. De tevredenheid onder bewoners m.b.t. ouderenvoorzieningen is laag terwijl passende ouderenvoorzieningen voor ouderen deel uit maken van een levensloopbestendige wijk. Aandacht dus noodzakelijk! 7. De ook het door de gemeente erkende belang van kunst en cultuur in de wijk als bijdrage aan ontmoeting en contact dient zijn vertaling te krijgen in de modernisering van de Musketon/ het gebruik van de theaterzaal in de Musketon. 8. Onlangs is het Manifest Ruimte voor bewonersinitiatieven in de woonagenda van de stad Utrecht aangeboden aan en besproken met de wethouder. We willen graag dat de daarin genoemde voorstellen en maatregelen worden meegenomen in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. 9. Horeca in de wijk ook na 17 uur. 10. Ook aandacht voor "sport en bewegen "Voor ouderen en mensen in	1. Dit past in de ambitie 'Lunetten wil levendigheid, verbinding en ontmoeten'. 2. Idem 3. Idem 4. Dit past in omgevingsvisie, deelgebied Lunetten waarin de opgave meer seniorenhuisvesting te realiseren in Lunetten wordt benoemd. 5. Idem 6. Idem 7. Dit past in de ambitie 'Lunetten wil levendigheid, verbinding en ontmoeten'. Dit is ook het streven van de gemeente bij de verbouwing van de Musketon. 8. De omgevingsvisie, deelgebied Lunetten geeft ruimte voor (bewoners)initiatieven die bijdragen aan de realisering van de drie ambities voor Lunetten. 9. De horeca in Lunetten is gehouden aan de wettelijke regels en verordeningen van de gemeente. 10. Dit is gevat onder het bestaande beleid op het gebied van sport; 'Utrecht sportief en gezond (Sportnota 2017 - 2020)' die onderdeel uitmaakt van de stedelijke omgevingsvisie1.0. 11. Dit punt is besproken met het projectmanagement van de Modernisering van de Musketon. De theaterzaal blijft in gewijzigde vorm behouden voor kunst en cultuur. In de plannen wordt aan de theaterzaal meerdere functies toegevoegd (o.a. ontmoeten, lezen en wachten). In het haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat het behouden van de theaterzaal alleen mogelijk is als de centrale ingang van de Musketon verplaatst naar de ingang bij de theaterzaal. De buitenruimte zal zodanig aangepast moeten worden dat de samenhang tussen het winkelcentrum en de Musketon door het verplaatsen van de ingang niet verminderd. Het beleid van de gemeente Utrecht voor toegankelijkheid maakt

	kwetsbare situaties: betaalbare, toegankelijke en bereikbare sport- en bewegingsactiviteiten en -plekken. 11. Aandacht voor de hoofdingang van de te renoveren Musketon als het gaat om samenhang aanbrengen tussen Winkelcentrum, Musketon en gezondheidscentrum (pag.52). Voor de hand ligt de huidige hoofdingang te handhaven. 12. De ambitie om het Winkelcentrum goed bereikbaar te laten zijn voor langzaam verkeer (pag. 52) geldt niet alleen voor voetgangers en fietsen maar ook voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel. 13. Lunetten is een wijk waarin veel mensen graag wonen. Er zijn veel actieve bewoners. Er wordt gewerkt aan sociale cohesie. En dat laatste is ook hard nodig: in toenemende mate ervaren bewoners sociale spanningen tussen deelgroepen bewoners. De veranderende samenstelling van de wijk vraagt aandacht voor diversiteit en inclusie, zowel in sociaal opzicht (ontmoeten, leren kennen, contact, samen dingen bezoeken, samen dingen doen enz.) als ook in materieel opzicht (wonen, gemengd wonen, woonomgeving), veiligheid. Dit punt mag meer aandacht krijgen in de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. 14. Bewonersinitiatieven op gebied van wonen verdienen letterlijke en figuurlijk een gelijkwaardige plek (en soms meer) in de te maken afspraken tussen beslissers over "wonen in Lunetten".	onderdeel uit dan van de stedelijke omgevingsvisie 1.0. Hierin staat dat Utrecht een stad wil zijn die toegankelijk is voor iedereen. Utrecht werkt sinds 2007 aan die toegankelijkheid, eerst met Agenda 22 en nu met het VN-verdrag handicap. Dit verdrag is in 2016 vastgesteld. De gemeente werkt hierbij samen met belangenorganisaties. Utrecht is een van de 25 'koplopergemeenten' die zich sterk maken voor een samenleving waarin iedereen –met én zonder een beperking- mee kan doen. 12. Het beleid van de gemeente Utrecht voor toegankelijkheid maakt onderdeel uit dan van de stedelijke omgevingsvisie 1.0. Hierin staat dat Utrecht een stad wil zijn die toegankelijk is voor iedereen. Utrecht werkt sinds 2007 aan die toegankelijkheid, eerst met Agenda 22 en nu met het VN-verdrag handicap. Dit verdrag is in 2016 vastgesteld. De gemeente werkt hierbij samen met belangenorganisaties. Utrecht is een van de 25 'koplopergemeenten' die zich sterk maken voor een samenleving waarin iedereen –met én zonder een beperking- mee kan doen. 13. Dit past in de ambitie 'Lunetten wil levendigheid, verbinding. 14. Het beleid van de gemeente Utrecht voor toegankelijkheid maakt onderdeel uit dan van de stedelijke omgevingsvisie 1.0. Hierin staat dat Utrecht een stad wil zijn die toegankelijk is voor iedereen. Utrecht werkt sinds 2007 aan die toegankelijkheid, eerst met Agenda 22 en nu met het VN-verdrag handicap. Dit verdrag is in 2016 vastgesteld. De gemeente werkt hierbij samen met belangenorganisaties. Utrecht is een van de 25 'koplopergemeenten' die zich sterk maken voor een samenleving waarin iedereen –met én zonder een beperking- mee kan doen. Dit past in de ambitie 'Lunetten wil levendigheid, verbinding.
7.		
7.1	Lunetten is een subwijk/ twee Lunetten worden meegenomen in de visie Maarachalkerweerd In het document wordt veelvuldig de uitdrukking "wijk Lunetten" gebruikt. Dat is verwarrend, want Utrecht kent eigenlijk geen "wijk Lunetten". De gemeente onderscheidt de afzonderlijke subwijken Lunetten Noord en Lunetten Zuid, zodat zelfs op subwijkniveau geen eenheid bestaat. Daarom is het vreemd deze uitdrukking in een gemeentelijk document toegepast te zien.	Het is waar dat Lunetten een subwijk is, maar we houden de term 'wijk' aan omdat dat voor bewoners van Lunetten logischer klinkt dat de term subwijk. De visie Maarschalkerweerd neemt inderdaad ook de Lunetten 3 en 4 mee, omdat die Lunetten onderdeel vormen van het erfgoed dat bestaat uit de reeks Lunetten 1,2 (in de wijk Oost) en 3,4 (in de wijk Lunetten). Het is voor dit erfgoed van belang dat er ook een visie is die alle vier de Lunetten

	Het document heeft betrekking op de fysieke leefomgeving van Lunetten Zuid en Lunetten Noord, met uitzondering van de forten Lunet III en Lunet IV en blijkbaar nog een strook daaromheen (pag. 14), dat in de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Maarschalkerweerd wordt beschreven. De meeste inwoners van Lunetten zullen dit gebied, met de naamgevende lunetten, als deel van hun gebied zien. Dit vereist nauwkeurige afstemming van beide Omgevingsvisie, deelgebied Lunettens als men conflicten wil vermijden. In het document wordt veelvuldig de uitdrukking "wijk Lunetten" gebruikt. Dat is verwarrend, want Utrecht kent eigenlijk geen "wijk Lunetten". De gemeente onderscheidt de afzonderlijke subwijken Lunetten Noord en Lunetten Zuid, zodat zelfs op subwijniveau geen eenheid bestaat. Daarom is het vreemd deze uitdrukking in een gemeentelijk document toegepast te zien. Het document heeft betrekking op de fysieke leefomgeving van Lunetten Zuid en Lunetten Noord, met uitzondering van de forten Lunet III en Lunet IV en blijkbaar nog een strook daaromheen (pag. 14), dat in de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Maarschalkerweerd wordt beschreven. De meeste inwoners van Lunetten zullen dit gebied, met de naamgevende lunetten, als deel van hun gebied zien. Dit vereist nauwkeurige afstemming van beide Omgevingsvisie, deelgebied Lunettens als men conflicten wil vermijden.	als geheel bekijkt. Dat gebeurt in de Visie Maarschalkerweerd. Nauwkeurige afstemming tussen de beide visies heeft plaatsgevonden.
7.2	Representativiteit De gevolgde procedure geeft niet direct aanleiding te veronderstellen dat met dit document een representatieve weergave van de opvattingen van alle inwoners is bereikt. De deelnemers aan de verschillende bijeenkomsten zijn toch voornamelijk door zelfselectie bepaald. Opvallend was het geringe aantal jeugdige deelnemers, terwijl toch de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten doelen moet formuleren die voor een groot aantal jaren gelden. Per workshop waren er altijd verschillende thema's en de deelnemers beschouwden een enkel thema nader, terwijl anderen andere thema's bestudeerden. Tot integratie en afstemming kwam het na de presentaties maar heel beperkt. Het resultaat kan dan ook beter worden gezien als een verzameling aandachtsvelden uit brainstorming-sessies dan als een coherent, integraal model. Een hoeveelheid elementen als basis voor een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten. Bij de verschillende voorstellen valt op hoe slecht verschillende uitgangsposities onderbouwd zijn en zelfs welke verkeerde veronderstellingen eraan ten grondslag liggen.	Zie de algemene tekst over representativiteit aan het begin van het stuk Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk De visie is niet bedoeld als hard onderbouwd plan, maar als een visie waarlangs en waarbinnen de wijk zich de komende jaren kan ontwikkelen. Daarin zit een mate van flexibiliteit, zodat bij veranderingen in beleid op stedelijk of landelijk niveau, de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten niet steeds of direct aangepast hoeft te worden. Het is een leidraad, geen blauwdruk.
7.3	De stijl Storend is de doorlopend toegepaste, grof generaliserende formulering in de trant van "Lunetten voelt, denkt, wil,...". Eerstens is het in het geheel niet zeker of heel Lunetten	Deze opmerking gaat feitelijk ook over de representatieviteitsvraag. Zie de algemene tekst over representativiteit aan het begin van het stuk

	zo voelt, denkt of wil. Tweedens is dit concentreren op een enkele mening, met verwaarlozing van alle andere inzichten, wensen en opinies, ook al zou deze een meerderheidsmening zijn, on-Nederlands en niet passend bij de diversiteit die het menselijk gedrag kenmerkt. Dit is vooral opvallend bij ambitie nummer 3.	
7.4	Omissies Over doelstellingen aangaande de inrichting en het gebruik van het gebied bestaat, voor wat de groene delen (met uitzondering van particuliere tuinen en veelal ook binnentuinen van woningcomplexen) betreft, al een jaar of vijftien een gedegen, gedetailleerd plan, het Integraal Groenplan "Natuurlijk Lunetten". Dit plan is met grote inzet van de inwoners zelf tot stand gekomen en door de gemeenteraad vastgesteld. Gezien de bijzonderheid van dit plan, de lange- termijn-aspecten ervan en de grote betekenis ervan voor de natuur in Lunetten, is het raadselachtigen zorgwekkend dat het document hieraan geen lettergreep wijdt. In plaats daarvan vindt men geïsoleerde opmerkingen die enerzijds op ecologisch groen, anderzijds op recreatief groen betrekking hebben. Het zou zeer betreurenswaardig zijn als de tot nu toe bereikte verworvenheden door verwaarlozing teniet zouden worden gedaan.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk
7.5	Twee Lunetten worden meegenomen in de Visie Maarschalkerweerd Het is een probleem dat de twee in Lunetten liggende lunetten, met, afgaande op de kaart op pag. 14, een ruim gebied daaromheen, niet in de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Lunetten zijn opgenomen, maar in de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten Maarschalkerweerd. Als deze laatste zich concentreert op het recreatieve en sportieve gebruik van de omgeving, kan dat een ernstig conflict opleveren met bijvoorbeeld de huidige status van het Beatrixpark.	Zie eerder onder punt 7.1
7.6	Woningenbestand Tijdens de workshop gaf de gemeente de volgende cijfers (2016): 34.1% koop, 63.7% sociale huur, 2.2% particuliere huur Op pag. 19 staat echter: 36% sociale huur, 45% koop, 18% particuliere huur, 1% onbekend En op pag. 27: 56% sociale huur, 18% particuliere huur (en 26% koop?) Hier lijkt iets niet te kloppen.	We hebben in het uiteindelijke document gebruik gemaakt van de meest recente cijfers uit het Wist-u-databestand, die inderdaad ten opzichte van de cijfers ten tijde van de workshops van het Lunettenlab zijn gewijzigd.
7.7	Voorbeeldwijk Het klinkt nogal aanmatigend om een voorbeeldwijk te willen zijn, nog afgezien van of dat dan een slecht of een goed voorbeeld zou betekenen. De verhouding actieve participanten versus passieve consumenten in Lunetten, waarschijnlijk nog daterende uit de pionierstijd, maakt dat de inwoners bereid zijn aan experimenten (bijvoorbeeld "Het Nieuwe Inzamelen") mee te werken. Een voorloperfunctie eerder dan een voorbeeldfunctie.	De ambitie dat Lunetten een voorbeeldwijk wil zijn op het gebied van duurzaamheid is tijdens de workshops met elkaar op exact die manier geformuleerd. We houden daarom deze formulering aan.
7.8	Klimaatverandering	Het is in dit respect goed om te blijven monitoren hoe de werkelijkheid zich

	Het lijkt nogal eenzijdig om zoveel aandacht te besteden aan mogelijke wateroverlast. Hoe dramatisch het waterschap deze kwestie ook bracht, het tegendeel (langdurige droogte) kan evengoed voorkomen, zoals 2018 liet zien, met een heel skala aan daaruit voortvloeiende problemen, zoals ook pag. 28 vermeldt.	verhoud tot de prognoses – daar heeft u gelijk in.
7.9	Energielabel C Hier wordt gezegd dat een groot deel van de woningen energielabel C heeft, waaruit geconcludeerd wordt dat er ruimte voor verbetering is. Het kaartje op pag. 27 heeft geen bijschrift of legenda, dus daaruit kan geen informatie worden gehaald. Op pag. 40 wordt echter gezegd, dat de meeste woningen goed geïsoleerd zijn (ook hier geen bronvermelding). Tegenspraak?	In principe – stedelijk gezien – is label C al behoorlijk goed geïsoleerd.
7.10	Groene tuinen Waar de inwoners worden opgeroepen om hun tuinen aan te passen, is de gemeente zelf blijkbaar nog niet zover. Het pas enkele jaren geleden opnieuw ingerichte Furkaplateau bijvoorbeeld is, op enkele vierkante meters perk na, in zijn geheel bestraat. Ook nieuw geconstrueerde wegen, zoals fietspaden, worden bijzonder breed aangelegd, zonder dat daar op grond van de verkeersintensiteit reden voor lijkt te zijn. Voorbeeldfunctie?	Vanuit de ambitie om een gezonde stad te zijn en blijven realiseren we bij (her)inrichten, en als de functie en het gebruik van het in te richten gebied het toe laat, zoveel mogelijk groen.
7.11	Doorstroming De doorstroming in watergangen kan moeilijk worden als het waterschap onvoldoende water kan inlaten door droogte-effecten.	We zullen uw zorg overbrengen aan het Waterschap.
7.12	Verbinding van Beatrixpark en Park De Koppel door middel van een wandel- of recreatieve route Die verbinding bestaat al heel lang, namelijk langs het Inundatiekanaal. Hier zijn zowel een fiets- als een wandelroute aangelegd. De wandelroute is zelfs in landelijk verband bekend. Men ziet er dagelijks fietsers, honden met hun bazen, wandelaars en joggers. Is dit onbekend of wordt er iets anders bedoeld?	Besproken is de verbinding in de toekomst en als de mogelijkheid zich voordoet nadrukkelijk zichtbaarder te maken door middel van de inrichting van de route.
7.13	Het vergroenen van tuinen Hier wordt gezegd dat Lunetten veel eengezinswoningen met een tuin heeft. Lunetten heeft echter beduidend meer appartementen dan eengezinswoningen (cijfers van Wijkbureau Zuid). Het lijkt hier daarom beter te zeggen dat de meeste eengezinswoningen in Lunetten een tuin hebben, anders lijkt het alsof Lunetten veel eengezinswoningen heeft. Verder moet er, behalve voor wateroverlast, ook aandacht zijn voor droogte.	We zullen de tekst dat de meeste woningen een tuin hebben wijzigen in dat veel woningen een tuin hebben. Aandacht voor droogte is er via de duurzaamheidsmaatregelen met als doel om klimaatveranderingen te verminderen.
7.14	Het behouden en/of verbeteren van kwalitatief goede woningen Hier wordt beweerd dat de meeste woningen een tuin hebben. Mogelijk geldt dat voor nieuw op de markt komende koopwoningen, hoewel hierover geen cijfers kunnen worden gevonden, maar zeker niet voor de meeste woningen in Lunetten. Van alle	Zie boven onder punt 7.13

	woningen in Lunetten heeft naar schatting 40% een tuin.	
7.15	Geïsoleerde woningen Hier wordt beweerd dat de meeste woningen behoorlijk goed geïsoleerd zijn. Dat is een ongefundeerde, en waarschijnlijk onjuiste opinie. Worden hier de nieuw op de markt komende koopwoningen bedoeld? Waar zijn de cijfers?	Zie boven onder punt 7.9
7.16	Groen met waarde voor mens en dier Verbazingwekkend genoeg lijkt het of het met vereende krachten tot stand gekomen Integraal Groenplan geheel onbekend is. Hierin wordt o.a. beschreven hoe ecologisch groen juist wel voor extensieve recreatie (wandelen) open kan staan. Dat is juist belangrijk om bewustwording en verantwoordelijkheid ervoor te kweken en te onderhouden.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk
7.17	Meer genieten van watergangen Beweringen: het water is vaak niet te bereiken. Het is zeer de vraag of al het water voor recreanten bereikbaar zou moeten zijn. Dat kan leiden tot ongewenste oeverbeschadiging of aanleg van trappen en steigers.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.18	Het water is vaak niet schoon en heeft geen ecologische waarde. Er is eigenlijk maar één plek waar het water afval draagt; ongelukkig genoeg is dat een heel opvallende plek: bij het winkelcentrum. Het is uitsluitend te wijten aan het gedrag van het publiek. Vaak is het water troebel door stromingseffecten of wind, of er drijven organische materialen op (blad, katjes). Helder water kan men niet verwachten, maar dat wil niet zeggen dat het geen ecologische waarde heeft.	We houden ons aan de mening en wens hierover die die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd.
7.19	Voldoende beweging voor bewoners Gevraagd wordt om een route van Beatrixpark naar park De Koppel v.v., voor wandelaars, joggers, etc. Die route bestaat al jaren. Hij loopt aan weerszijden van het Inundatiekanaal. Het is onbegrijpelijk dat dergelijke vragen opduiken; de route is druk in gebruik.	Zie boven onder punt 7.12
7.20	Een betere luchtkwaliteit Bewering: De luchtkwaliteit in Lunetten laat te wensen over. Dit is een ongefundeerde bewering, die uitsluitend uit de ligging van Lunetten wordt lijkt te worden verondersteld. Cijfers zijn er eigenlijk niet; de rekenmodellen van de overheid lijken, gezien wat autobouwers uithalen, onbetrouwbaar.	De luchtkwaliteitskaart van de stad laat helaas zien dat de lucht in die delen van de stad die aan snelwegen grenzen – dus ook in Lunetten dat wordt omgrensd door de A2, A12 en de waterlinieweg – onvoldoende schoon is voor een optimaal gezonde leefklimaat.
7.21	Een prettiger route langs het Inundatiekanaal Hier wordt verbreding van een weg bepleit. Gezien de verkeersintensiteit is het zeer de vraag of dit een nuttige, dan wel overbodige modificatie zou zijn. Wandelaars (en joggers, etc.) hebben bovendien ook aan de andere kant van het kanaal een pad. Verbreding van straten moet goed worden onderbouwd en mag niet ten koste gaan van groenstroken (zie ook wat hierover elders in het Ontwerp Omgevingsvisie,	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag. Bij de verwezenlijking van de omgevingsvisie, deelgebied Lunetten worden concrete initiatieven geparticipeerd en aan de hand van een omgevingsplan beoordeeld ten

	deelgebied Lunetten staat).	opzichte van alle drie de ambities.
7.22	Een autoluwe wijk Bewering: Lunetten heeft (afgezien van de rondweg) een autoluw karakter. Dit moge gelden voor verschillende delen van Lunetten, voor andere delen geldt het bepaald niet. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de wegen die van de rondweg richting winkelcentrum gaan of naar instellingen en kantoren met grote aantrekkingskracht voor auto's. Auto's parkeren in parkeergarages op afstand lijkt pure fantasie. Je gebruikt geen auto om toch nog te moeten lopen. Ondergrondse parkeerplaatsen? Ook al zou je de inwoners kunnen overhalen om het autogebruik te beperken, dan is er nog erg veel verkeer van buiten: kantoren, zalencentrum, station, afvalcentrum, sluiproute naar N409, N408. De verhoogde Stelviobaan is niet een barrière, integendeel: daardoor zijn er juist mogelijkheden gekomen voor ongelijkvloerse kruisingen met de rondweg voor langzaam verkeer; iets wat elders in het Ontwerp Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten wordt bepleit.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.23	Lunetten wil levendigheid, verbinding en ontmoeting Dit aspect raakt wel heel nadrukkelijk de persoonlijke vrijheid van de inwoners. De generalisatie is grof, de ambitie eenzijdig. Iemand die op een werkdag tientallen patiënten ziet, honderd klanten bedient of honderdtwintig leerlingen begeleidt vraagt misschien eerder om rust, stilte en geen bezoek. Die mogelijkheid moet er zijn. Dat neemt natuurlijk niet weg, dat er zo laagdrempelig mogelijke faciliteiten moeten zijn voor degenen die meer contact zouden willen.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.24	De digitalisering is van invloed op de wijk Hier wordt weer aangenomen dat bepaalde, heel persoonlijke, behoeften voor alle (of de meeste) inwoners gelden.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.25	Er is weinig horeca in de wijk Horeca mag levendigheid en gezelligheid leveren, maar ook drukte, onrust en verkeer. Ook hier weer pertinente beweringen: wie hier woont en Koppelsteede e.d. niet weet te vinden, lijkt bijscholing nodig te hebben.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.26	Werk aan een toekomstplan voor het Winkelcentrum Bewoners missen bepaalde winkels zoals een Hema en een Kruidvat [...] Het is onhandig en vreemd om namen van ketens te noemen. Over 20 jaar kan het zijn dat een naam niet meer voorkomt in het winkelaanbod (zie V&D). Veel beter is het om branches te noemen. Bovendien weet de ontwikkelde consument, dat er al enkele jaren een succesvolle Trekpleister- winkel aanwezig is. Trekpleister en Kruidvat zijn	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.

	twee verschijningsvormen van dezelfde zaak, met identieke producten en identieke prijzen.	
7.27	Verbind de 'Poort van Lunetten' met het station Lunetten Hier gaat het blijkbaar om autoverkeer, want de 'Poort van Lunetten' is gedefinieerd als "de plek waar mensen met de auto voor het eerst de wijk in komen". Dat kan alleen maar het punt zijn waar de Lunettenbaan zich splitst in Stelviobaan en Simplonbaan, waar "The Temple of Boom" staat. En dit zou een geschikte locatie zijn om een mededelingenbord of posters te plaatsen? Heel afleidend en onveilig, lijkt het. Voor langzaam verkeer is de entree tot Lunetten veel minder uitgesproken. Daar zouden op de route mogelijkheden zijn tot plaatsing van informatiemedia. Verder wordt er beweerd dat er een boulevard zou kunnen worden aangelegd van Poort naar station. Die is er toch al, voor langzaam verkeer? Duidelijk herkenbaar aan de lijn van rood asfalt van Oeral over Hondsrug naar Furkaplateau. Of is hier de wens om een directe autoroute te vormen van Lunettenbaan naar station?	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag. Mocht er een initiatief komen voor een mediabord, dat zal daarbij zeker rekening gehouden worden met verkeersveiligheid.
7.28	Groene gebieden Lunetten wil de groene gebieden minimaal behouden en het liefst versterken. Uit enquêtes van de Wijkraad Zuid komt naar voren dat behouden van de groenstructuren voor veel inwoners van groot belang wordt geacht. Ook hier weer moet het Integraal Groenplan de leidraad zijn.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk
7.29	Mobiliteitshub Over de voorgestelde mobiliteitshub: er wordt niet af gegrensd om welke middelen van vervoer het hier gaat. Particuliere diesel- en benzineauto's? Hybriden? Ook electro-auto's? Ander vervoer, zoals brommers, snorfietsen? Gaat het hier vooral om een verkeers- of om een klimaat-Zomgevingskwestie?	Het idee voor een mobiliteitshub is één van de middelen die mogelijk ingezet zou kunnen worden indien Lunetten autoluw wordt, maar het is nu nog niet gezegd dat er een komt, waar, of met welke vervoermiddelen. Er is nog geen initiatief genomen daartoe.
7.30	Functie en indeling groen Hier wordt gesproken over een indeling van het groen en wordt beweerd, dat er een schaarse hoeveelheid groen is die bescherming behoeft. Al sinds een jaar of vijftien is in Lunetten, op basis van initiatieven uit de bevolking en met grote inzet van de inwoners en de gemeente, het Integraal Groenbeheerplan van kracht. Dit is vastgesteld door de gemeenteraad in 2004 en kent een aanvulling over de Verbindingszones van 2005. In deze set uitgebreide documenten is vastgelegd waarvoor groenvlakken gebruikt worden en hoe het beheer daarvan moet zijn. Er is wandel- en speelgroen aangewezen binnen een omvattend ecologisch gericht plan, behelzende het inrichten en onderhouden van een zo rijk mogelijke verzameling habitats voor een zo divers mogelijke flora en fauna. De waterwegen en hun oevers behoren evenzeer daartoe als de parken. Niet opgenomen in het plan zijn particuliere tuinen en binnenterreinen, maar er zijn er	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk

	aanbevelingen gedaan voor de inrichting van heestervakken in de openbare ruimte, zodat die als geïsoleerd liggende tijdelijke pleisterplaatsen kunnen dienen.	
7.31	Functie en indeling groen De voorgestelde scheiding in enerzijds ligweiden, barbecuegelegenheden en sportroute, anderzijds natuur met zo weinig mogelijk toegang en verlichting is onzinnig, onnodig en onhaalbaar. Het Integraal Groenplan "Natuurlijk Lunetten" voorziet reeds in terreinen voor extensief zowel als intensief gebruik. Zelfs de daarin opgenomen namurkernen blijven toegankelijk voor wandelaars, zonder dat dat schade veroorzaakt. Integendeel, zo kunnen de inwoners genieten van de natuur en hun betrokkenheid daarbij versterken.	Zie de algemene tekst over het Integraal Groenbeheerplan aan het begin van het stuk We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.32	Inrichting openbare ruimte Een plan maken voor het beter inrichten van de openbare ruimten De bewering dat de Stelviobaan een barrière vormt voor reizenden met de auto is wellicht waar, maar onbewezen en bovendien volstrekt irrelevant als we juist de automobilititeit willen terugdringen, zoals o.a. in ambitie 1 verwoord.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.33	Onzichtbare watergangen Het is onduidelijk waar de bewering dat de watergangen vaak onzichtbaar zijn op berust. Er zijn maar heel weinig watergangen die verborgen liggen, de grote meerderheid is onmiddellijk als zodanig herkenbaar. Ook de bewering dat de wateren vaak vervuild zijn mist grond. Er is maar een enkele plaats waar vervuiling met afval geregeld te zien is: bij het winkelcentrum, als gevolg van afvalstortende voorbijgangers. Troebel water heeft andere, natuurlijke oorzaken.	We houden ons aan de mening en wens hierover die gezamenlijk tijdens de workshops is geformuleerd en op andere wijzen zoals via de Luisterpaal en de Buurtfotograaf is opgehaald en getoetst bij bezoekers van onze stand/presentatie op de Wijkdag.
7.34	Jonge deelnemers Tijdens de workshops hadden we een mooie mix van jong en oud,... Wat een "mooie mix" is, daarover zullen de meningen verschillen. Wat opviel tijdens de workshops was een grote ondervertegenwoordiging van o.a. jeugdigen. Dat is des te betreurenswaardiger als men bedenkt hoe lang een omgevingsvisie, deelgebied Lunetten moet kunnen dienen.	We waren blij met de diversiteit aan deelnemers. Reacties van jongeren kwamen vooral via de Luisterpaal, de Buurtfotograaf en de Wijkdag. Daardoor vinden wij het een mooie evenwichtige mix. Ook aan de hand van de door de deelnemers geformuleerde persona's zijn op indirecte wijze de meningen van kinderen meegenomen. Het zou mooi zijn als de jongere deelnemers nog steeds in Lunetten wonen op het moment dat de periode waarover de Omgevingsvisie, deelgebied Lunetten gaat, is aangebroken.
7.35	Representativiteit De stelling dat "een breed gedragen visie" voorligt kan zonder nader onderzoek, mede gezien het ontbreken van inzichten uit de genoemde groepen, niet worden onderschreven. Het gaat hier meer om een verzameling opinies, voortgekomen uit brainstorming-sessies, die hier en daar enigszins gekoppeld zijn, maar die niet wezenlijk getoetst zijn aan elkaar, noch aan externe factoren als geldelijke, ruimtelijke en bestuurlijke mogelijkheden. Bovendien valt op, dat sommige opinies die als	Zie boven bij algemene tekst

	uitgangspunt zijn genomen, realiteitsgrond missen.	
7.36	Diverse typfouten en spelfouten	Deze passen wij aan